

7.3 (New-Hudson - State)





"In 1885 it having become necessary to reprint the Gospel of John it was revised & printed as an attempt at a compromise dialect." Murray, p. 179.

Translated by Revs. Drs. Mackenzie & Macdonald.



# The Gospel

according to

## John.

Efate, New Hebrides.

(Translated by Dr. Mackenzie)

✓  
SYDNEY:

F. CUNNINGHAME & Co., PRINTERS,

146 PITT STREET.

---

1885.

# The Gospel

according to

John

Edited by New Hebrides

John

John

SYDNEY

JOHN JOHNSON & CO. PRINTERS

10, THE SQUARE

1888

**Tus Nanrognrogonā Uia**

**ni**

**Iesu Kristo**

**nag**

**Ioane**

**i mitiria.**



IOANE

Das Nartogonon Uia

in

Jesu Christo

ung

Ioane

i miltia.

# IOANE.

## NAMET NAFISAN I.

- 1 Inraka bei Nafisan i tok, go Nafisan me Atua  
2 ranrua tok, go Nafisan i bi Atua. Niga uan  
3 nigar Atua ranrua tok inraka bei. Niga i brig  
4 if ti brig i mau if ti toko mau. Namolien i tok  
5 osa tok ; go namolien uan i bi namarem ni  
6 natamole. Go namarem i marem namaliko ;  
7 go namaliko i ti tae mau. Atua i tubulu na-  
8 tamole iskei i mai, nagiena Ioane. Niga uan i  
9 mai nag ega fi natamole tilsei, nag ega tilsei  
10 namarem, nag ega frig te laba ruga seralesoko.  
11 Niga i ti bi namarem mau, me i mai nag ega  
12 tilsei namarem. Namarem mori nag i marem-  
13 abis ki sera natamole, i mai baki emeromina  
14 nin. I tok emeromina, go i brigi emeromina,  
15 me emeromina i ti tae mau. I mai lek te anena,  
16 go te anena ru ti belak suki a mau. Me nata-  
17 mole laba nag ru belak suki a, i tua ra te nag  
18 ru bi nan Atua as, te laba nag ru seralesoko nag-  
19 iena i tua ra kin : inra i ti brigi ra ru bi nanin  
20 mau, go namurien ni namol natamol, go namu-  
21 rien ni natamole, me Atua i brigi ra ru bi  
22 nanin. Go Nafisan i mer bi natamol, kai skut  
23 kit, (go au limis nasemanien anena, i taos nasa-  
24 manien ni nanin iskeimau, nag i tumalu tue ki

Temen mai), i bur ki nasauian go natilimorian.  
 15 Ioane i tilsei a, kai bios, i nag, Niga uan kin a  
 tili a, Niga nag i boinruk koro au mai, i bo beia  
 16 ki au ; nalakena kin i beia ki au. Go te nag i  
 bura as, i tua kit kin tu mau, go nasauian i uil  
 17 nasauian. Mose i tu natamol nafanauen tue, me  
 Iesu Kristo i brig nasauian go natilimorian ra  
 18 bakor. Te natamol i ti limis Atua mau te naliati ;  
 Nanin iskeimau nag i tok nanruma Temen niga i  
 19 nriksei a.

Go te nin i bi natilseien ni Joane, sel nan  
 uan namer Iutaia ru tubulu te natamole tab go te  
 natamole Lifai, ru be Jerusalem ban, nag ruga  
 20 faus kina kin, Ag ku bi fei ? Go i tilsei, kai ti  
 bisa koro mau ; me i tilsei, Kinau a ti bi Kristo  
 21 mau. Go ru baus kina kin, Ku bi fei ? Ku bi  
 Elaia kite ? Go i nag, A ti bi Elaia mau. Ku  
 bi brofet uan kite ? Go i bistafi ra, Itik. Teuan  
 22 kin ru nriki na kin, Ku bi fei ? nag auga fan  
 nriki namera uan ru tubulu gami au mai. Ku  
 23 tumam tili ko nafte ? Niga i nag. A bi nalo  
 nat i toko bios namisbal, Ko frig nabua ni Iofa  
 24 ega leg, taosia kin Esaia i tili a. Go natamol  
 25 uan ru tubulu era, ru toko Farisi mai. Go ru  
 baus kina kin, kai nriki na kin, Kuf ti bi Kristo  
 mau, go kuf ti bi Elaia mau, go kuf ti bi brofet  
 26 uan mau, ikua kin ku tok babtais ? Ioane i bistafi  
 ra, i nag, Kinau a toko babtais ki nai ; nat iskei  
 27 nag ku ti tae mau, i lao ti emalubuto mus, niga  
 nag i boinruk koro au mai, kinau a ti uia, nag aga  
 28 nrat namarit seu anena mau. Te laba nin ru brig i



Betani, nananre Iortan, esuan Ioane itoko bab-  
tais iis.

- 29 Bulmatolin i lek Iesu i toko mai lek a, go i  
nag, Ba lo, Nan Sib ni Atua, nag i sel tapar ni  
30 emeromin ban! Niga i bi nat uan a tili a, kai  
nag, Natamol iskei nag i bo beia ki au, i boin-  
ruk koro au mai: nalakena kin i beia ki au.  
31 Go a ti tae mau, me nag ega tok enali ki Israel,  
32 teuan i bi nalaken a mai babaits ki nai. Go  
Ioane i tilsei, i nag, A lek Naten Tab, i taos  
tokabe, i be elagsau sua mai, kai batoko osa tok.  
33 Go a ti tae mau, me niga nag i tubulu au nag  
aga fabtais ki nai, i nriki au kin, Nat nag kuga  
uo lek Naten Tab i sua mai, kai toko osa tok,  
34 niga uan kin ega uo babaits ki Naten Tab. Go  
kinau a bo lek a, kai tilsei nag niga uan kin i  
bi Nani Atua.
- 35 Bulmatolin Ioane i lao tu, nigar natamol  
36 tokotae anena ranru; i tu los Iesu, i tu  
37 siuer, kai nag, Rak lo, Nan Sib ni Atua. Na-  
tamol tokotae ranru rakai nrog nafisan anena,  
38 kai nrukus Iesu. Iesu i bafulus kai limisi ra  
ra tok nrukusi, go i nriki ra kin, Akam ra lo  
nafte? Go ra nriki na kin Rabi, (ru nrea i bi  
39 Natamol Fanau) Ago ku toko esab? I nriki  
ra kin, Akam rak mai lek a. Rakai mai kai  
lek esuan i toko os; go nigar ru mau toko  
40 naliati uan, i lakor bi aur kanralim. Natamol  
nroan inru nag ra nrog Ioane i bisa kai nrukus  
41 Iesu, karu i bi Antrea, bal Saimon Biter. Niga  
i beia bamur balun Saimon, kai nriki na kin,

- 42 Au bo bamur Mesia, (ru nrea i bi Kristo) I  
belak e mai lek Iesu. Iesu i lek a, kai nag,  
Ago ku bi Saimon nan Ioane; ruga uo soso ko  
ki Kefa, (ru nrea i bi Biter).
- 43 Bulmatolin Iesu i murin nag ega faki  
Kalilaia, go i bamur Filib, kai nriki na kin,  
44 Ba nrukusi au. Filib i bi natamole ni Bet-  
45 saita, natokon ni Antrea go Biter. Filib  
i bamur Natanael, kai nriki na kin, Au bo  
bamur nat uan Mose i mitiri a tus nafanauen  
tue, go brofet ru mitiri a, Iesu ni Nasaret,  
46 nani Iosef. Go Natanael i nriki na kin, Te  
namatun ui i tae tumalu Nasaret mai kite?  
47 Filib i nriki na kin, Ba mai kai leka. Iesu i  
lek Natanael i toko mai lek a, go i tili a, Ba lo,  
48 natamol Israel mori, nafisiruen i tik as. Nata-  
nael i nriki na kin, Ku tabalea kin ku tae au?  
Iesu i bistafi kai nriki na kin, Seluan Filib i ti  
soso ko mau, go ku sil nakas fik, a limisi ko.  
49 Natanael i bisatafi, kai nriki na kin, Rabi.  
Ago ku bi Nani Atua; Ago ku bi nauot ni  
50 Israel. Iesu i bisatafi, kai nriki na kin, Ku  
seralesoko nalakena kin a nriki ko kin nag a  
limisi ko ku sil nakas fik kite? Kuga uo lek te  
51 nag i tob tol te uan. Go i nriki na kin, A tili-  
mori a nriki mu kin, kuga uo limis elag ega uo  
bamaota, go agelo ni Atua ru toko sak, go ru  
toko su Nan natamol.

## NAMET NAFISAN II.

1

Buluas ru brigi naftouriena Kana ni Kalilaia;



- go Jesu raiten i toko os ; go ru traut Jesu go  
natamol tokotae anena, ruga mai lek naftouriena  
3 uan. Go seluan uain i num, Iesu raiten i nriki  
4 na kin, Ru tiki uain. Iesu i nriki na kin, Ka  
kua kik, Namatu? Aur anau i ti mai mau.  
5 Raiten i nriki natamol uis-uis kin, te nag i nriki  
6 mu kin, ko frigia. Go ru lao ki las fat ilates ru  
tok esuan, nafanon ni namer Iutaia i tebelan,  
ru sikskei tilas baket inrak ilates ko inrak ilfut.  
7 Jesu i nriki ra kin, Ko ut las fat nin ruga fur  
8 ki nai. Go ru uti ra ru bur bakielag. Go i  
nriki ra kin, Ko saofi a malfanin, kai buiti ban  
9 tu natamol lekor nafinag kin. Go ru buiti a ban.  
Sel uan natamol lekor nafnag i minrog nai nag  
i bi uain, go i subniki esag i toko os mai (me  
natamol uisuis nag ru sao nai ru tae), natamol  
10 lekor nafinag i sos nanui ftour, kai nriki na kin,  
Sera natamol ru subu brig uaina ui i tok ; go  
sel uan ru bo min tob, ru mer brig te nag i ti ui  
berkati mau i toko ; me ago ku mut uain ui i  
11 tok ban ban malfanin. Nafeifeien beia ni Jesu  
kin, i brigi Kana ni Kalilaia, kai beiki ra ki  
nasemanien anena as : go natamol tokotae anena  
ru seralesoko os.
- 12 I boinruk kor te nin, i sua baki Kabernaum  
ban, nigar raiten go nabalun, go natamol tokotae  
anena ; go ru toko osa tok naliati i ti laba mau.
- 13 Go nafatolien ni namer Iutaia i bi emuilatig,  
14 go Jesu i sak bak Ierusalem ban. Go i bamur te  
nag ru sor kau, go sib, go tokabe, go te nag ru tig-  
15 biel ki mane, ru tok etan nasum tab : go i brig



- namae ses i bi nafer, kai kobasi ra ru mau i bak  
ekatem nasum tab, nigar sib go kau, go i lig mane  
16 ni te tigbiel i ban, kai tertapo uenr aginara ; go  
i nrik te nag ru sor tokabe kin, Ko sel te nin  
ban ; ko ti brig nasum ni Abab ega fi nasum  
17 nafakoton mau. Natamol tokotae anena ru  
mroa berkati nag nat i mitiri, Nakasuan ni  
18 asum anago ega uo bami au. Teuan kin namer  
ni Iutaia ru bistafi, kai nriki na kin, Ku beiki  
mam ki sef nafeifeien, nalakena kin ku toko brig  
19 te nin ? Jesu i bistafi ra kai nriki ra kin, Ko  
nrat nasum tab nin ega fan, go aga uo mer sike  
20 a naliati itol. Teuan kin namer ni Iutaia ru  
nag, Intau ralim ibat atmat ilates ru brigi na-  
sum tab nines, go ago ba fo sike a naliati itol  
21 kite ? Me niga i til nasum tab ni namolin.  
22 Teuan kin sel uan i tumalu tue ki te mat, nata-  
mol tokotae anena ru mroa berkati nag i til te  
uan : go ru seralesok te nag ru mitiri, go nafisan  
nag Iesu i tili.
- 23 Go sel uan i tok raki nafatolien Ierusalem,  
mal nasaisaien, te lab ru seralesok nagien, nala-  
24 kena kin ru lek nafeifeien nag i brigi a. Me  
Iesu i ti seralesoko ra mau, nalakena kin, i tae  
25 sera natamole, go i ti murin nag nat ega nriksei  
ki natamol mau ; nalakena kin, i tumen tae te,  
nag i tok emalubut natamol tok.

### NAMET NAFISAN III.

- 1 Go natamole Farisai iskei i toko, nagien  
Nikotimo, i bi natamol meramer ni namer ni

- 2 Iutaia : niga i mai lek Iesu bog, kai nriki na kin,  
Rabi, au tae nag ago ku bi natamol fanau nag  
ku tumalu tue ki Atua mai : nalakena kin nata  
nag Atua i ti toko raki na mau, i kano brig na-  
3 feifeien nag ago ku toko brigi. Iesu i bisatafi,  
kai nriki na kin, A tilimori a nriki ko kin, Nata  
nag ru ti selati i faum mau, i kano lek namara .  
4 giena ni Atua Nikotimo i nriki na kin, Nata  
nag i matua, ruga selati ega tafale ? i tae nag  
ega sil bak intag raiten sel karua, go ke fo mer  
5 sela ti a kite ? Iesu i bistafi, i nag, A tilimori  
a nriki ko kin, nata nag nai go Naten ra ti selati  
6 a mau, i kano sil namaragiena ni Atua. Te  
nag namolin i selati a, i bi namolin, go te nag  
7 Naten i selati a, i bi naten. Ba ti mag mau  
nag a nriki ko kin, Ruga mer selati mus ko  
8 faum. Inlag i sisi naor nag i murin, go ago ku  
nrog nalen, me naor nag i tok os mai, go naora  
nag i mer baki is ban, ku ti tae mau : sera nata-  
9 mol nag Naten i selati ra ru tebelan. Nikoti-  
mo i bistafi kai nriki na kin. Te laba nin i tae  
10 bakor ke tabale ? Iesu i bisatafi, kai nriki na  
kin, Ago ku bi natamol fanau ni Israel, go ku  
11 ti mroa tae te laba nin mau kite ? A tilimori a  
nriki ko kin, Kinami au til te nag au tae, kai  
til te nag au lek a, go akam ku ti uis natilseien  
12 aginami mau. Af nriki mu ki te ni emeromina,  
go kuf ti seralesoko osa mau, af nriki mu ki te  
13 ni elagsau, kuf seralesok os ke tafale ? Go te nat i  
ti sak bak elagsau mau, me nata nag i be elagsau  
sua mai, i sak bakielag, Nan natamol uan i tok ela-



14 gsau tok. Go tebelan Mose i sik maat i bakielag  
15 namisbal, ruga uo sik Nan natamol ega fakielag  
16 ega taosi : nag sera natamol nag ru seralesoko os,  
17 ruga fiatlak namolien nag i tu tu kai tu mau tu.

18 Nalakena kin, Atua i nrum emeromina i te-  
belan, i bitua ki nanin iskeimau, nag sera nata-  
mol nag ru seralesoko os, ruga ti mat mau, me  
17 ruga fiatlak namolien nag i tu tu kai tu mau  
tu. Nalakena kin, Atua i ti tubulu Nanin i  
mai baki emeromina, nag ega sailu emeromina  
18 mau ; me i tubulu a i mai nag ega mut emero-  
mina. Nat nag i seralesoko os i ti bi te nasail-  
uan mau ; nat nag i ti seralesoko mau, i be te  
19 nasailuana tok, nalakena kin, i ti seralesoko  
nagi Nan Atua iskeimau mau. Go te nin i bi  
nasailuan, namarema i mai baki emeromina, go  
20 ratamol ru mur namaliko tol namarema, nala-  
kena kin, nauisien aginara i sa. Nalakena kin,  
sera natamol nag ru brig te nag i sa ru malo ki  
namirema, go ru ti mai lek namarema mau, nau-  
21 sien aginara ifla tok enali, go ruf la tili ra as. Me  
nata nag i brig te tilimori, i mai lek namarema,  
nag nauisien anena ega tok enali, ruga lek anag i  
tok Atua brigi a.

22 I boinruk kor te nin Iesu nigar natamol  
tokotae anena ru baki nafanua Iutaia ; go ru  
23 mau toko os kai babtais. Go Ioane i toko  
babtais Aino, emuilatig ki Salim, nalakena kin,  
24 nai i tob es : go ru mai, go i babtaisi ra. Ru ti  
bulu Ioane baki nasum namotiena naliatiuan  
25 mau. Go tete natamol tokotae ni Ioane no  
26 natamol Iutaia iskei ru bilil ki nafanon. Go ru



- mai lek Ioane, kai nriki na kin, Rabi, niga nag akam ranrua toko nananre Iortan, nag ag ku be tilsei, ba lo, niga kin i toko babtais, go natamol
- 27 umkaukau ru mai lek a. Ioane i bistafi ra, kai nag, Natamol i kano uis te namatun, nag ru ti
- 28 tu a kin i be elagsau mai mau. Akam ku tumomu tilsei au, nag a nag, Kinau a ti bi Kristo mau, me nag i tubulu au a beia kin mai.
- 29 Niga nag i biatlak namatu lak i bi nanui ftour : me asel nanui ftour nag i lao tu kai nrogo, i semsem tob nalakena nale nanui ftour : teuan
- 30 kin nasemseman anau nin i bur. Niga ega uo nrus tob, me kinau ago uo nrus ses.
- 31 Niga nag i be elag mai i tubau natamol umkau, te nag i bi te ni intan i bi te ni intan, kai til te ni intan : niga nag i be elagsau mai i
- 32 tubau natamol umkau. Te nag i lek a kai nrogo, i tilsei, go nat i ti uis natilseien anena
- 33 mau. Te nag i uis natilseien anena i sumet as,
- 34 nag Atua i tilimori. Te nag Atua i tubulu a i mai, i til nafisan ni Atua, nalakena kin, Atua i
- 35 ti to ki Natena tu a mau. Temen i nrum
- 36 Nanin, kai be tu a sera nalo baki narun. Nat nag i seralesoko Nanin i biatlak namolien nag i tu tu kai tu mau tu ; me nat nag i ti seralesoko Nanin mau, ega uo ti lek namolien mau, me namaeto nig Atua i toko osa tok.

#### NAMET NAFISAN IV.

- 1 Sel uan Nauot i tae nag Farisa ru nrog o nag Iesu i toko brig kai babtais natamol tokotae

- 2 laba tol te ni Ioane, (me Iesu i ti tumen bab-  
tais mau, me natamol tokotae anena ru baba-  
3 i tao Iutaia i toko, kai mer baki Kalilai ban.  
4 Go i nag ega siuer ur Samaria. Teuan kin i  
5 mai baki natokon ni Samaria iskei, ru soso ki  
Saikar, emulatig ki naora nag Iakob i tu nanin  
6 Iosefa kin: go eluk ni Iakob i tok esuan. Iesu i  
maos nasiueran anena, teuan kin i tok etan natik  
7 eluk uan. I bi aur kalates. Namatu ni Samaria  
iskei i mai nag ega ut nai: Iesu i nriki na kin, Ba  
8 tau aga min. Natamol tokotae anena ru be baki  
9 natokon ban, nag ruga fakot nafinag. Teuan kin  
namatu ni Samaria uan i nriki na kin, I kua  
kin aga, nag ku bi natamol Iutaia, ku bitale au  
nag ago tuo ko ba min, nag a bi namatu ni  
Samaria? (Namer ni Iutaia ru ti mai lek namer  
10 ni Samaria mau) Iesu i bistafi nriki na kin,  
kuf tae sutog ni Atua, go kuf tae nata nag i  
nriki ko kin, Ba tau aga min; kuf bitale a, go  
11 niga if tuo ko nai namolien. Namatu uan i  
nriki na kin, Nauot ku ti biatlak te namatun  
nag ba sao kin mau, go eluk i bakietan: teuan  
12 kin ku biatlak nai namolien uan esab? Ago ku  
tubau temam Iakob kite? nag i tu mam eluk.  
kai tumen min uis, go nanin, go katel anena  
13 Iesu i bistafi kai nriki na kin, Natamol umkau  
14 nag ru min nai nin ruga uo mer manreu; me  
nata nag ega uo min nai nag ago uo tu a kin,  
ega uo ti manreu mau te naliati; me nai nag  
ago uo tu a kin ega uo bi namet nai emalubu-  
ton, nag ega uo toko futfut baki namolien nag i



- 15 tu tu kai tu mau tu. Namatu uan i nriki na  
kin, Nauot, ba tau nai uan, nag aga ti manreu  
16 mau, kai ti mai bak esas nag aga ut mau. Iesu  
i nriki na kin, Ba faraki nanui anago ke mai bak  
17 esan. Namatu uan i bistafi, kai nriki na kin,  
A ti biatlak nanui mau. Iesu i nriki na kin,  
18 Ku tili i ui, A ti biatlak nanui mau : nalakena  
kin, ku be biatlak nanui ilim ; go te nag ku  
biatlaken malfanin i ti bi nanui anago mau ; te  
19 nag ku tili i tilimori. Namatu uan i nriki na  
20 kin, Nauot, a lek a ku bi brofeta. Temam ru  
lotu intafa nin ; go akam kutili nag naor nag i  
ui nag natamol ruga lotu uis, i tok Jerusalem  
21 toko. Iesu i nriki na kin, Namatu, ba sera-  
lesoko nafisan anau, aur ega uo mai nag kuga  
ti lotu ki Abab intafa nin go Ierusalem iskei  
22 mau Akam ku lotu ki te nag ku ti tae mau :  
kinami au tae te nag au loto kin : namutiena  
23 i be namer Iutaia mai Me aur ega uo mai, go  
i bi malfanin, nag te lotu tilimori ruga uo lotu  
ki Abab ki nater go natilimorian ; nalakena  
kin, Abab i lele te tebelago, nag ruga lotu kin.  
24 Atua i bi Naten ; go te nag ru lotu kin, ruga  
25 lotu kin ki natera go natilimorian. Namatu  
uan i nriki na kin, A tae nag Mesa ega uo mai  
(nag ru sos o ki Kristo) : sel uan niga ega uo  
26 mai, ega uo nriksei gita ki sera nalo. Iesu i  
nriki na kin, Kinau nag a bistafi ko a bi niga.  
27 I til te uan, go natamol tokotae anena ru  
mai ; go ru mag nag i toko bisataf namatu  
iskei : me te nat i ti tili mau, Ku mur nafte ?



- 28 kite, Ikua kin ra tumomu bisatafi mu ? Namatu  
i tao las anena i toko, kai baki natokon ban,  
29 kai nriki natamol laba kin, ko mai lek  
natamol iskei, nag i nriki au ki te laba nag a  
30 brigi a: niga i bi Kristo kite ? Ru tuma-  
lua natokon ban, kai toko mai lek a.
- 31 Tikenroan natamol tokotae anena ru tubutuba  
32 kin ru nag, Rabi, ba fam. Me i nriki ra kin,  
Kinau a biatlak nafinag nag aga fami a, akam  
33 ku ti tae mau. Teuan kin natamol tokotae ru  
tumera nriki ra, Te nat i niga uis te namatun  
34 mai i bami a kite ? Iesu i nriki ra kin, I bi  
nafinag anau nag aga frig namurien ni nat uan  
i tubulu au a mai, kai brig si nauisien anena.
- 35 Akam ku nag, Atilag i bat ru ta buil, go mal  
natakau koton ega uo mai : ba lo, a nriki mu  
kin. Ko magalosak, kai lek intalmat nag ru tar  
36 su raki natakaukoton. Nata nag i takaukot i  
uis natefnauluen, kai brig suik ki nuan raki na-  
molien nag i tu tu kai tu mau tu ; nag nata nag  
i sir kin, go nata nag i takaukot rak inrua lailai.
- 37 Go te nin nafisan uan ru tili ru tilimori as,  
38 Nat i sir, go nat botae i takaukot. Kinau a  
tubulu mu nag kuga takaukot te nag ku ti  
uisuis kina mau ; natamol botae ru uisuis, go  
39 akam ku be sel nauisien aginara.
- Go natamol laba ni Samaria nag ru toko nato-  
kon uan ru seralesoko os, nalakena kin nafisan ni  
namatuu an, nag i tilsei, i nag, Niga i nriki au ki  
40 te laba nag a brigi a. Sel uan namer ni Samaria  
ru mai lek a, ru bisberkati nag ruga mau toko : go

41 i toko esuan nouben inru. Go natamol botae  
ru laba ru mer seralesoko, nalakena kin nafisan  
42 anena; go ru nriki namatu uan kin, Au sera-  
lesko, nafisan anago i ti bi nalakena mau; au  
tumom nrog o, kai tae nag i bi Natamol Mumu  
mori ni emeromina.

43 Nouben inru i takoro, go i tumalu esuan  
44 kaibak Kalilai ban. Nalakena kin Iesu i  
tumen tilsei nag brofet i ti biatlak nasem-  
45 anien nafanua anena mau. Go sel uan i mai  
baki Kalilai, namer ni Kalilai ru belak suki a,  
ru lek sera nalo nag i brigi Ierusalem, mal  
nasaisaien : nalakena kin ru ban lek nasaisaien.

46 Niga i mer mai bak Kana ni Kalilai, esuan i  
brig nai i bi uain. Go natamol bakielag iskei i  
47 toko, nanin i masak en Kabernaum. Sel uan  
niga i nrog o nag Iesu i be Iutaia mai bak  
Kalilai, i ban lek a, kai nrik berkati nag ega  
mai, kai brig nanin ke nrogteauui ; i bi emuilatig  
48 nag ega mat. Teuan kin Iesu i nriki na kin,  
Kuf ti lek nauisien nafeifeien, go nauisien na-  
49 magan mau, kuf ti seralesoko mau. Natamol  
bakielag i nriki na kin, Nauot, ba su mai, nanik  
50 if la mat. Iesu i nriki na kin, Ba fan ; nanim  
nanui i mol. Natamol uan i seralesok nafisan  
51 nag Iesu i nriki na kin, go i ban. I toko sua  
ban, go natamol uisuis anena ru tilas i, kai tili  
52 nag nanin i mol. Go i baus ki ra ki aur nag i  
beia nrus nrogteauui as. Ru nriki na kin, Nanum  
53 aur kalaru namasaki i tumalu tue kin. Teuan  
kin temen i tae nag i bi aur uan Iesu i nriki na



kin, Nanim nanui i mol : go niga i seralesoko,  
 54 go nasum anena i mau. Te nin i bi nafeifeiena  
 karu nag Iesu i brigi, sel uan i be Iutaia mai  
 bak Kalilai.

### NAMET NAFISAN V.

- 1 I boinruk kor te nin, insaisaien iskei ni namer  
 Iutai i bakor ; go Iesu i sak baki Ierusalem ban.
- 2 Go luk nai iskei i tok Ierusalem, emuilatig ki  
 namet ni sib, Ibru ru sos o ki Beteseta, i biat-
- 3 lak nasum intermarua ilim. Go natamol laba  
 ru en era en, nag ru masak, go ru bare, go ru
- 4 bi kol, go ru sarmat. Ru toko raki natulutu-  
 luen ni nai ; nalakena kin, tete inrak agelo iskei  
 i sua mai bak luk nai uan, kai brigi nai i tulu-
- 5 tulutul, namasaki nag i beia bak nai nag i  
 natamol iskei i toko osa tok, nag i sua namasaki
- 6 anena intau ralim itol atmat ilatol. Seluan Iesu  
 i leka i en, kai tae nag i tebelan tok tetui, i  
 nriki na kin, Ku murin nag ba nrogteau i kite ?
- 7 Natamol masak uan i bisatafi a, Nauot, a  
 tiki natamol nag ega soka ki au bak luk, seluan  
 nai i tulutul : me sel uan a tok nrus ban, nat bo-
- 8 tae i ka rolu au. Iesu i nriki na kin, Ba tuleg, ba
- 9 sel naol anago kai siuer ban. Go natamol uan i  
 terabelbel nrogteau, kai sel naol anena, kai siuer.
- 10 Go naliati uan i bi Sabat. Teuan kin namer  
 ni Iutaia ru nriki nat uan i brigi i nrogteau, i



bi Sabat, go i ti uia nag ba sel naol anago mau.  
 11 Me i bistafi ra, Nat uan i brigi au a nrogteau, i  
 12 nriki au kin, Ba sel naol anago kai siuer. Ru  
 baus kina kin, Fei nat uan i nriki ko kin, Ba  
 13 sel naol anago kai siuer? Me nat uan i brigi i  
 nrogteau i ti tae mau : nalakena kin, Iesu i mer  
 14 ban, go natamol laba ru toko naor uan. I bo-  
 inruk kor te nin, Iesu i bamuri a nasum tab, kai  
 nriki na kin, Ba lo, ago ku nrogteaaui : ba mer  
 ti folfol sa mau, te nag i sa toli if la mer bakoro  
 15 ki ko. Natamol uan i ban, kai nriki mamer ni  
 Iutaia nag nat uan i brigi i nrogteau i bi Iesu.  
 16 Go te uan kin namer ni Iutaia ru kobas Iesu,  
 17 nalakena kin, i brig te nin Sabat. Me Iesu i  
 bistafi ra, Abab i toko uisuis ban ban malfanin,  
 18 go kinau a toko uisuis. Teuan kin namer ni  
 Iutaia ru lo on i tob nag ruga kurak bun i, nala-  
 kena kin, i beia sigbir Sabat, kai inruk tili a nag  
 Atua i bi temen, i tumena brigi a nag nigar Atua  
 ra bi takaskei.

19 Teuan Iesu i bistafi ra kai nriki ra kin.

A tilimori a nriki mu kin, Nanin i tumena  
 kano brig te namatun, me te nag i lek Temen i  
 toko brigi, niga i brigi a : te laba nag niga i brigi  
 20 a, Nanin i brigi i taosi. Nalakena kin, Temen i  
 nrum nanin, kai beiki na ki te laba nag i tumena  
 brigi a : go ega uo beiki na ki nauisien nag i  
 21 tob tol te nin, nag akam kuga mag. Taosia kin  
 Temen i tosik te mat kai brigi ra ru mol, tekan  
 uan i tebel, Nanin i brig te nag i murin ru mol.  
 22 Go Temen i ti tilibota ki te nat mau, me i tu

- 23 Nanin sera natilibotakiena; nag sera natamol  
 ruga mroa ui ki Nanin ega taosia kin ru  
 mroa ui ki Temen. Nata nag i ti mroa ui  
 ki Nanin mau, i ti mroa ui ki Temen nag  
 24 i tubulu a i mai mau. A tilimori a nriki mu  
 kin, nata nag i nrog nafisan anau, kai seralesoko  
 nat uan i tubulu au a mai, i biatlak namolien nag  
 i tu mau tu, go ega uo ti mai baki insailuan  
 mau, me i tao numaten i toko, kai mai baki na-  
 25 molien. A tilimori a nriki mu kin, aur ega uo  
 mai go i bi malfanin, nag te mat ruga uo nrog  
 nalo Nan Atua, go te nag ru nrogo ruga uo mol.  
 26 Nalakena kin, taosia kin Temen i tumena biat-  
 lak namolien i toko osa tok, tekan uan i tebel i  
 tu Nanin kin, nag ega mer biatlak namolien  
 27 ega toko osa tok; go i tu a nafinauotan nag ega  
 frig natilibotakiena, nalakena kin, i bi Nan na-  
 28 tamol. Ko ti mag te nin mau: nalakena kin,  
 aur ega uo mai nag sera natamol nag ru en  
 29 emater en, ruga uo nrog nalon, kai taf mai; te nag  
 ru brigi nauisiena uia, ruga uo taf mai bak natu-  
 legan ni namolien; go te nag ru brig nauisiena  
 sa, ruga uo taf mai, baki natulegan ni insailuan  
 30 A kano tumoko brig te namatun: a tilibotai  
 taosia kin a nrog o: go natilibotakiena anau  
 i leg; nalakena kin, a ti lo namurien anau mau,  
 me a lo namuriena ni nat uan i tubulu au a mai.  
 31 Kinau af tumoko tilsei au, natilseien anau if ti  
 32 tilimori mau. Te epotae iskei i toko, nag i  
 tilsei au; go a tae nag natilseien anena nag i  
 33 tilsei au uis i tilimori Akam ku tubulu ban lek



34 Ioane, go niga i nig natilimorian tilsei. Me  
natilseien nag kinau a uis i, i ti bi te ni nata-  
mol mau : me a til te nin nag akam kuga fi te  
35 namutien. Niga i bi nasul nag i sor kai maram ;  
go akam ku murin nag kuga semsem namarem  
36 anena te inrak. Me natilseien nag a biatlak en i  
tob tol te ni Ioane : nauisiena laba nag Abab i tau  
kin nag aga frig si, nauisiena nag a toko brigi  
37 a, i tilsei au, nag Abab i tubulu au a mai. Go  
Abab nag i tubulu au, niga i tilsei au. Ku ti nrog  
nalon mau te naliati, go ku ti lek namolin mau.  
38 Go ku ti biatlak nafisan anena i tok emalubut  
animu mau : nalakena kin, nat uan i tubulu a i  
39 mai, akam ku ti seralesoko osa mau. Ko lo te  
nag ru mitiri a, nalakena kin, ku mroa kin nag  
ku biatlak namolien as, go te uan i bi te nag i  
tilsei au ; go ku mal mai lep au nag kuga fiat-  
41 lak namolien. A ti uis nasamanien ni natamol  
42 mau. Me a tae mu, nag ku ti biatlak nanrumien  
43 ni Atua i toko mu mau. A mai nagi Abab, go  
akam ku ti belak suki au mau ; nat botae if mai  
44 nagien, kuga uo belak suki a. Akam kuga uo  
seralesoko i tabale nag ku tumomu samani mu,  
go ku ti lo nasamanien ni Atua i skeimau mau ?  
45 Ko ti mroa kin nag ago uo tili mu nriki Abab  
kina mau : te epotae iskei i tili mu nriki na kin,  
46 Mose nogo, nag ku fafat uis. Kuf seralesoko  
Mose kuf seralesoko au ; nalakena kin, niga i  
47 mitiri au. Me kuf ti seralesoko te nag niga i  
mitiri a mau, kuga uo seralesoko nafisan anau i  
tabale ?

## NAMET NAFISAN VI.

- 1 Inruk kor te nin, Iesu i bak nananre natas ni
- 2 Kalilai, nag i bi natas ni Tiberia. Go natamol  
laba ru nrukusi a, nalakena kin ru leka na-  
feifeien laba nag i brig natamol masaka
- 3 kin. Go Iesu i sak baki intafa, kai toko
- 4 etan os, nigar natamol tokotae anena. Go na-  
fatolien, insaisaien ni namer ni Iutaia i bi emui-
- 5 latig. Teuan kin Iesu i magalosak, kai lek  
man natamol ru mai lek a, go i nriki Filib kin,  
Tuga fakot bret esab nag natamol nin ruga fam ?
- 6 I til te nin nag ega frig nrog o : i tumena tae
- 7 te nag i nag ega frigi a. Filib i bisatafi a, i nag,  
Tuf bakot bret ei silin tifi iskei ralim inru, go
- 8 ruf mau i uis te ses, if ti tilasi ra mau. Natamol  
tokotae anena iskei, Antrea, Saimon Biter ba-
- 9 lun, i nriki na kin, Naturiai iskei kis i toko,  
nag i biatlak bret barli ilim, go naik ses inru :  
me teuan ega uo bi nafte ki namer laba ? Iesu
- 10 i nag, Ko frig natamol ruga tok etano. Naor  
uan namonam i tob es. Te uan kin nanui lab
- 11 ru toko etano, rufe era, ru bi bon ilim. Teuan  
kin Iesu i uis bret ; i tafisfis kai tu te nag ru
- 12 toko etano ; go naik ega taosi ega tilasi ra. Ru  
buk, go i nriki natamol tokotae anena kin, Ko  
faikur namasub nag ru tao i toko, nag tete ega
- 13 ti buil mau. Te uan kin ru baikur kin, kai bai  
nal ralim iskei atmat inru, ru bur ki namasub  
bret ilim uan, nag te nag ru fam ru bam sbei.
- 14 Teuan kin sel uan namer lab ru lek nafeifeien



nag i brigi a, ru nag, I tilimori i bi brofet uan i nag ega mai baki emeromina.

15 Iesu i tae nag ru nag ruga mai iltelua, nag ruga frigi a ega fi nauot, go i mer baki intafa ban, niga iskei.

16 I bi kotfan, go natamol tokotae anena ru baki

17 elau ban; go ru ba rarua iskei, kai toko brau nag ruga fak Kabernaum ban. Go i maliko,

18 go Iesu i ta ti mai limisi ra mau. Go natas i toko

19 nrus sa, nalakena kin, inlag buri sisi. Ru balus

mail itol ko ibat, kai lek Iesu i siuer elag natas mai, kai toko bi emuilatig ki rarua go ru matak.

20 Me i nriki ra kin, Kinau kin, ko ti matak mau.

21 Teuan kin ru marak musagi a: go rarua i terabelbel baki eut, naor nag ru nag ruga faki is.

22 Bulmatolin natamol laba nag ru lao tu nananre nai, ru leka nag raru botae itik naor uan,

me iskeimau, go nag Iesu nigar natamol tokotae anena ru ti mau ba rarua mau, me nag nata-

23 mol tokotae anena ru skei ban; (me te rarua ru be Tiberia mai baki emuilatig ki naor nag ru

24 bam bret as, sel uan Nauot i be tafisfis): teuan kin natamol lab ru lek a nag Iesu i ti toko

esuan mau, go natamol tokotae anena ru ti toko osa mau, ru ba rarua kai mai baki Kabernaum,

25 ru toko lo Iesu. Ru bamuri nananre natas, kai nriki na kin, Rabi, nagasa kin ago ku mai baki

26 esas? Iesu i bisatafi ra kai nag, A tilimori a nriki mu kin, Nafeifeien nag kulek a i ti bi nalakena nag ku lo au mau, me ku bam bret kai buk

27 as i bi nalakena. Ko ti uisuis raki nafinag nag

ega uo buil mau, me ko uisuis raki nafinag nag  
i toko raki namoliena nag i tu tu kai tu mau  
tu, nag Nan natamol ega uo tuo mu kin, nala-  
28 kena kin, i bi niga nag Temen. Temen Atua  
nogo i sumeta as. Teuan kin ru nriki na kin,  
Kinami auga frig nafte, nag auga frig nauisien  
29 ni Atua? Iesu i bisatafi ra, kai nriki ra kin,  
Nauisien nig Atua kin, nag kuga seralesoko nat  
30 uan i tubulu a i mai. Teuan kin ru nriki na  
kin, ago ku brig nafte nag ega fi nafeifeien,  
nag auga lek a kai seralesoko ko os? Ku uisuis  
31 ki nafte? Temagami ru bam mana namisbalo;  
taosia kin nat i mitiria, I tua ra nafinag nag i  
32 be elagsau mai, ru bami a. Teuan kin Iesu i  
nriki ra kin, A tilimori a nriki mu kin, Mose i  
ti tuo mu bret nag i be elagsau mai mau; me  
Abab i tuo mu ki bret mori nag i be elagsau  
33 mai. Bret ni Atua i bi te nag i be elagsau mai,  
34 kai tu emeromina ki namolien. Teuan kin ru  
nriki na kin, Nauot, ba tua gami bret nin sera  
35 naliati. Iesu i nriki ra kin, Kinau a bi nafinag  
namolien; nat nag i mai lep au, ega uo ti bitol  
mau, go nata nag i seralesoko au ega uo ti  
36 manreu mau te naliati. Me a nriki mu kin, nag  
37 ku be lep au, kai ti seralesok mau Te laba nag  
Abab i tau kin, ega uo mai lepau; go te nag i  
mai lep au, aga uo ti soka kin ega fan mau.  
38 Nalakena kin, a ti be elagsau mai nag aga frig  
namurien anau mau, me a mai nag aga frig  
39 namurien ni nat uan i tubulu au a mai. Go te  
nin i bi namurien ni nat uan i tubulu au a mai,



- nag te laba nag i tau kin, aga uo ti bu sumanr  
tete mau, me aga uo tosik e ega tuleg, aliat boin-  
40 ruk maumau. Nalakena kin, te nin i bi namurien  
ni Abab, nag sera natamol nag ru lek Nanin, kai  
seralesoko os, ruga fiatlak namolien nag i tu tu  
kai tu mau tu ; go aga uo tosik e aliat boinruk  
maumau.
- 41 Teuan kin namer ni Iutaia ru tili, nalakena  
kin i nag, Kinau a bi natinag nag i be elag-  
42 sau sua mai. Go ru nag, Natamol nin i ti bi Iesu  
nan Iosef mau, nag tu tae temen go raiten kite ?  
43 I tabalea kin i nag, A be elagsau sua mai ? Iesu  
44 i bisatafi ra, kai nriki ra kin, Ko ti ftil mau. Te  
nat i kano mai lep au, Abab nag i tubulu au a  
mai if ti belak e mau : go ago uo tosik e, aliat  
45 boinruk maumau. Ru mitiria i tok tus ni  
brofet, Atua ega uo tafnau ra ruga mau. Sera  
natamol nag ru nrog o ki Abab, kai tae, ru mai  
46 lep au. Te nat i ti lek Abab mau, me nata nag  
47 i toko Atua mai, niga i lek Abab. A tilimori  
a nriki mu kin, Nata nag i seralesoko, i biatlak  
48 namolien nag i tu tu kai tu mau tu. Kinau a  
49 bi natinag namolien. Temamu ru bam mana  
50 namisbalo, go ru mat. Te nin i bi natinag nag  
i toko elagsau sua mai nag nat ega fami a kai ti  
51 mat mau. Kinau a bi natinag namolien nag i be  
elagsau sua mai : te nat if bam natinag nin, ega uo  
mol ke tu tu kai tu mau tu, go natinag nag aga uo  
tu a kin i bi namolik, nig namolien ni emeromina.
- 52 Teuan kin namer ni Iutaia ru tamera blil  
kira, ru nag. Natamol nin i tae tua gita ki na-

- 53 molin tuga fami a ega tabale ? Teuan kin Iesu  
i nriki ra kin, A tilimori a nriki mu kin, kuf ti  
fam namol Nan natamol kai min inran mau,  
kuf ti biatlak namolien emalubut nigamus mau.
- 54 Nata nag i fam namolik, kai min inrak i biatlak  
namolien nag i tu tu kai tu mau tu ; go aga uo
- 55 tosik e aliat boinruk maumau. Namolik i nafi-  
56 nag mori, go inrak i bi nai mori. Nata nag i  
fam namolik, kai min inrak i toko au toko, go
- 57 kinau a toko osa toko. Taosia kin Abab nag i  
mol i tubulu au a mai, go kinau a mol, Abab i  
bi nalaken ; tebeluan nata nag i bami au, niga
- 58 ega uo mol, kinau a bi nalakena. Te nin i bi nafi-  
nag nag i tok elagsau sua mai : i ti taos te nag te-  
mamu ru bami a kai mat mau : nata nag i bam
- 59 bret min ega uo mol ega tutu kai tu mau tu. Niga  
i til te nin nasum nalotuen, sel uan i toko tafnau  
Kabernaum.
- 60 Natamol tokotae anena ru laba ru nrog te  
nin, kai nag, Nafisan nin i takel; fei i tae
- 61 nrog o? Me Iesu i tumena tae nag natamol toko-  
tae anena ru talakalaka ki te nin, go i nriki ra
- 62 kin, Te nis i brigi mu kuga toknak kite ? Me kuf  
lek Nan natamol i sak baki esag i toko osa
- 63 inraka beia ko fo tabale ? I bi natamu nag i  
brigi mu ku mol ; namolmu i ti brigi ui ki mu  
mau ; nafisan nag a nriki mu kin i bi naten, go
- 64 i bi namolien. Me akam nakon ku ti seralesoko  
osa mau. Inrakabei Iesu i tae te nag ru ti  
seralesoko osa mau, go nata nag i nag ega
- 65 felaktautaus ; Go i nag, Te nin i bi nala-



kena nag a nriki mu kin nag te nat i kano mai lep au, Abab if ti tua kina mau.

- 66 Inraka uan natamol tokotae anena ru laba ru  
 67 ler ban, go ru ti nrukusi a mau. Teuan kin  
 Iesu i nriki ralim iskei atmat inrua kin. Akam  
 68 ku murina nag kuga mer ler kite? Saimon  
 Biter i bistafia, Nauot, auga uo ban lek fei?  
 Ago ku biatlak nafisan namolien nag i toko kai  
 69 toko mau toko. Go kinami au seralesoko, kai  
 70 tae nag ago ku bi Tea Tab ni Atua. Iesu i bistafi  
 ra, Kinau a meta lu mu ralim iskei atmat inru,  
 71 go akam nat iskei i bi tiabolo iskei. I til Iutas,  
 nan Saimon Iskariot, i bi niga nag ega uo belak-  
 tautaus, i bi atmat karua kir.

### NAMET NAFISAN VII.

- 1 Go inruk kor te laba nin, Iesu i siuer Kalilai :  
 i mal siuer Iutaia, nalakena kin namer Iutaia ni  
 2 ru lo on nag ruga uatug i. Go mal insaisaien  
 namer ni Iutaia, inseisein ni natokkofan i bi  
 3 emuilatig. Teuan kin nabalun ru nriki na kin,  
 Ba tumalu kai bak Iutaia ban, nag natamol  
 tokotae anago ruga lek nauisien anago nag ku  
 4 toko brigi. Te nat i ti brig te namatun i bi  
 funak, go i tumena murin nag ega tok enalia  
 mau. Kuf toko brig te laba nin, ba tumom  
 5 beiki emeromina kik. Nabalun ru ti seralesoko  
 6 osa mau. Te uan kin Iesu i nriki ra kin, Mal  
 anau i ti mai mau, me mal animu i toko sera na-  
 7 liati. Emeromina i kano ma lo ki mu, me i malo  
 ki au, nalakena kin, kinau atilsei nag nauisien

- 8 anena i sa. Akam ko sak ban lek insaisaien : kin-  
 au ago uo ti ki sak ban lek insaisaien nin malfanin  
 mau : nalakena kin mal anau i ti bakor su mau.
- 9 I nriki ra ki nafisan nin kai toko Kalilai toko.
- 10 Me sel uan nabalun ru sak ban lek insaisaien,  
 niga i mer sak ban, i ti ur enalia ban mau, me i  
 11 uil i bi funak ban. Te uan namer ni Iutaia ru lo  
 12 on insaisaien, kai nag, Niga uan ? Natamol laba  
 ru talakalaka kin i tob ; tete ru nag i bi natamol  
 ui : me nakon ru nag, Itik, i toko belaka sur  
 13 natamol laba. Me te nat i ti bis enali as mau,  
 nalakena kin ru mataki namer ni Iutaia.
- 14 Me emalubut mal insaisaien, Iesu i sak baki na-  
 15 suma tab, kai tafnau. Te uan kin namer ni Iutaia  
 ru mag kai nag, Natamal nis i tae namitiri taba-  
 16 le ? ru ti beiki na kin te naliati mau. Te uan kin  
 Iesu i bisatafi ra, kai nag, Intafnauen anau i ti bi  
 te an au mau i bi te anena nag i tubulu au a mai.
- 17 Te nat if murin nag ega frig namurien anena, niga  
 ke fo tae intafnauen if bi te ni Atua, ko af tu-  
 18 moko tili a. Nat nag i tumena bis, i lo nasa-  
 manien anena ; me nata nag i lo nasamanien nig  
 nat nag i tubulu a i mai, i tilimori, go nafolfolon  
 19 sa i ti toko osa mau. Mose i tuo mu nafanauen  
 tue, go akam nat i ti uisuis ki nafanauen tue  
 mau. Ikua kin ku lo au nag kuga uatu au ?
- 20 Natamol laba ru bisatafi ru nag, Ku biatlak  
 naten sa iskei : fei i lo oko nag ega uatu ko ?
- 21 Iesu i bisatafi ra kai nriki ra kin, i nag, Kinau  
 a brig nauisien iskei, go ku mau mag asa.
- 22 Mose i tuo mu intefeien nafifisian (i ti bi te ni



- Mose mau, me i bi te ni teau); go akam ku  
 23 tef natamol Sabat. Go nat if belak intefeien  
 nafisian Sabat, nag kuga ti sigbir nafanauen  
 tue ni Mose mau, akam ku maet ki au nalaken  
 kin a brig nat i nrogteau userik Sabat kite?  
 24 Ko ti lek nakul te namatun kai tilibota kina  
 mau, me ko tilibotai natilibotaien nag i leg.  
 25 Te uan kin tete natamol ni Ierusalem ru nag,  
 Niga i ti bi natamol uan ru murin nag ruga  
 26 uatugi a mau kite? Me ba lo, i toko bis enalia,  
 go ru ti nriki na ki namatun mau. Namer  
 marag ru tae berkati nag niga i bi Kristo kite?  
 27 Me nigita tu tae natamol nin, esuan i toko osa  
 mai: me sel uan Kristo ega uo mai, te nat ega  
 28 uo ti tae naora nag i toko osa mai mau. Te  
 uan kin i bios nasum tab, i toko tafnau, kai nag,  
 Ku tae au, go ku tae esuan a toko osa mai; go  
 a ti tumoko mai mau, me niga nag i tubulu au  
 29 a mai tilimori, nag akam ku ti tae mau. Kinau  
 a tae; nalakena kin a tao i toko, kai mai, go  
 30 niga i tubulu au a mai. Te uan kin ru lo on  
 nag ruga fusuki a; me nat i ti bu berkati mau,  
 nalakena kin mal anena i ta ti mai mau.  
 31 Me natamol laba nag ru toko, te lab ru sera-  
 lesoko osa; go ru nag, Seluan Kristo ega uo  
 mai, ega uo brig nafeifeien ruga laba tol te  
 32 nag natamol nin i be brigi a kite? Farisai ru  
 nrog natamol laba ru tili a te laba nin; go  
 namer tab tob go Farisai ru tubulu te tasil nag  
 33 ruga kurak berkati. Te uan kin Iesu i nag,  
 Inraka mit ago uo skut mu tok, go aga uo ban

34 lek nat uan i tubulu au a mai. Akam ko fo lo  
au, go kuga uo ti bamuri au mau, go esuan a  
nag aga uo toko osa, kuga uo kano mai baki es.  
35 Te uan kin namer ni Iutaia ru tumer a nriki ra  
kin, Natamol nis i nag ega faki esab, nag tuga  
uo ti bamuri a mau ? i nag ega fan lek te nag ru  
ferafer en skut mamer ni Kris, kai tafnau namer  
36 ni Kris kite ? Sef nafisan kin i tili ? i nag akam  
kuga uo lo au, kai ti bamuri au mau ; go naor  
nag aga uo toko osa, akam kuga uo kano mai baki  
37 is. Go aliat nag i inruk, aliat tob ni insaisaien  
uan, Iesu i lao kota tu, kai bios, i nag, Te nat  
38 if manreu, niga ega mai lep au, kai min. Nata  
nag i seralesoko au, naum nai namolien ega uo  
toko emalubut anena serser mai, taosia kin te  
39 nag ru mitiri i tilia. I til te nin, me i til Naten,  
nag te nag ru seralesoko osa ruga uo selati ;  
Naten Tab i ti bakor mau, nalakena kin Iesu i  
40 ti bi te bi nasamanien mau. Te uan kin nata-  
mol nakon ru nrog nafisan laba nin, kai nag,  
41 Niga i bi brofet uan mori. Namer nakon ru  
nag, Natamol uan i bi Kristo. Me nakon ru  
nag, Nafte, Kristo ega uo toko Kalilai mai  
42 kite ? Te nag ru mitiri i tili, nag Kristo i bi nan  
Tafit, go ega uo toko Betleem mai, na tokon nag  
43 Tafit i toko osa. Te uan kin namaota i tai nata-  
44 mol laba, niga i bi nalakena. Go nakon ru murin  
nag ruga fusuki<sup>a</sup>, me te nat i ti takalnrogo mau.  
45 Te uan kin tasil uan ru mai lek namer tab  
tob go Farisai ; go ru nriki ra kin, Ikua kin  
46 akam ku ti belake mai mau ? Tasil uan ru



bisatafi ra, Te nat i ti bis tebelan mau te naliati.  
 47 Farisai ru bisatafi ra, I mer lao sur mus ko ?  
 48 Te natamol marag, ko te Farisai ru seralesoko  
 49 osa kite ? Me natamol nin nag ru ti tae nafan-  
 50 auen tue mau, ru bi te nag ru bis sa kira. Niko-  
 timo i nriki ra kin, (niga nag i mai lek Iesu sel-  
 51 abeia, i bi iskei kira), i nag, Nafanauen tue  
 nigakit i tilibota ki nat, if ti beia nrog nat uan  
 52 kai tae te nag i toko brig i mau kite ? Ru  
 bisatafi kai nriki na kin, Ago ku mer bi nata-  
 mol ni Kalilai kite ? Ba lo on, kai lek a nag te  
 53 brofet i ti bakor Kalilai mai mau. Go sera  
 natamol ru baki nasum nigar ban.

### NAMET NAFISAN VIII.

1 Me Iesu i baki intafa Ollifa ban. Go buil-  
 2 bogsasa i mer mai baki nasuma tab, go natamol  
 laba ru mai lek a ; go i tok etan, kai tafnau ra.  
 3 Go namer mitir go Farisai ru belak namatu  
 iskei mai lek a, ru busuki sel uan i toko tauso ;  
 4 go ru lao kin emalubut, kai nriki na kin, Nata-  
 mol Fanau, ru busuk namatu nin, i toko tauso.  
 5 Mose i til suksuki, i tok tus nafanauen tue, nag  
 te tebelago, ruga nibira ki fat ; me ago ku mer  
 6 tili ke tabale ? Ru til te nin, ru brig nrog o as,  
 nag ruga fiatlak te nag ruga tili as. Me Iesu i  
 7 tunr bakietan, kai mitir intan ki nakinin. Me  
 sel uan ru toko baus usi, i toko leg, kai nriki ra  
 kin, Akam nat nag ku ti bi taparo mau, ega  
 8 feia nib a ki fat. Go i mer tunr, kai mitir in-  
 9 tan ki nakinin. Ru nrog o, kai sikskei taf ban,

- teau i ru beia, ban ban ru mau i ban ; go ru tao Iesu iskei toko, nigar namatu uan, esuan i toko
- 10 osa, emalubut. Go Iesu i toko leg, kai nriki na kin, Nigar uan ? nat i ti sailu oko mau kite ? Go i
- 11 nag, Itik, Nauot. Go Iesu i nriki na kin, Kinau a ti sailu oko mau ; ba fan, ba mer ti folfol sa mau.
- 12 Iesu i mer bisatafi ra, i nag, Kinau a bi namarem ni emeromina ; nata nag i nrukusi au, ega uo ti siuer namaliko mau, me ega uo biatlak
- 13 namarem namolien. Te uan kin Farisai ru nriki na kin, ru nag, Ago ku tumom tilsei ko,
- 14 natilseien anago i ti tilimori mau, Iesu i bisatafi ra, kai nriki ra kin, Kinau, af tumoko tilsei au, natilseien anau if tilimori ; nalakena kin a tae naor nag a toko osa mai, go naor nag aga uo baki es ; me naora nag a toko osa mai, go naora nag aga uo baki es, akam ku ti tae mau.
- 15 Akam ku lek namolin kai tilibotai ; kinau a ti
- 16 tilibota ki te nat mau. Go kinau af tilibotai, natilibotai en anau if tilimori ; nalakena kin a ti skei toko mau, me komam Abab nag i tubulu
- 17 au a mai rakainru. Go ru mitiri a i toko nafanau en tue animu, nag natilseien ni natomol inru
- 18 i leg. Kinau a tumoko tilsei au, go Abab nag
- 19 i tubulu au a mai i tilsei au. Te uan kin ru nriki na kin, Temam uan ? Iesu i bisatafi ra, Ku ti tae au mau, go ku ti tae Abab mau ; kuf
- 20 tae au kuf tae Abab. Nafisan nin niga i tili naor ni mani, sel uan i tafnau nasuma tab ; go te nat i ti busuki a mau ; nalakena kin aur anena i ti mai mau.



- 21 Niga i mer nriki ra, kin Kinau a nag aga fan,  
go akam kuga uo lo au, go kuga uo mat taparo  
animu : naor nag kinau a nag aga uo baki es,  
22 ku kano baki es. Te uan kin namer Iutaia ru  
nag, Ega uo tumen brig buni kite ? i nag, Naora  
nag ago uo baki es, akam kuga uo kano baki es.  
23 Go i nriki ra kin, Akam ku bi te ni etan ; kinau  
a bi ni elag ; akam ku bi te ni emeromina ;  
24 kinau a ti bi te ki emeromina mau. Te uan kin  
a nriki mu kin, nag kuga uo mat taparo animu ;  
nalakena kin kuf ti seralesoko nag kinau a bi  
25 niga mau, kuga uo mat taparo animu. Te uan  
kin ru nriki na kin, Ago ku bi fei ? Iesu i  
nriki ra kin, Te skeimau uan a toko nriki mu  
26 kin. A biatlak te lab nag aga til mus, kai tili-  
bota ki mu as ; me nat uan i tubulu au i tili-  
mori ; go te laba nin, nag a nrog o akin, te uan  
27 a bisataf natamol ni emeromina kin. Ru ti  
28 mroa tae nag i nriksei ra ki temen mau. Te uan  
kin Iesu i nag, Seluan akam kuga uo sik Nan  
natamol ega fakielag, kuga uo tae naliati uan,  
nag kinau a bi niga, go nag a ti tumoko brig te  
namatun mau, me taosia kin Abab i tafnau au  
29 kin, a toko til te laba nin. Go niga nag i  
tubulu au a mai, i toko raki au ; i ti tao au a  
skei toko mau ; nalakena kin a toko brig te  
30 laba nag i murin sernaliati. I til te laba  
nin, go natamol laba ru seralesoko osa.  
31 Te uan kin Iesu i nriki namer Iutaia nag ru  
seralesoko osa akin, Akam uf toko nafisan anau  
toko, kuf bi natamol tokotae anau tilimori ; go

kuga uo tae natilimorian ega uo busua ki mu.  
 33 Ru bisatafi a, Au bi nua Abraam, go au ti bi  
 nafit ni nat mau te naliati : i tabalea kin ku tili,  
 34 Kuga uo bi te nag ru busua kira ? Iesu I  
 bisatafi ra, A tilimori a nriki mu kin, Sera  
 natamol nag ru folfol sa, ru bi nafit nafolfolon  
 35 sa. Go nafit i ti toko nasum i tu tu kai tu mau  
 36 tu mau ; nanin i tok i tu tu kai tu mau tu. Te  
 uan kin Nanin if busua ki mu, kuf bi te nag ru  
 37 busua kir tilimori. A tae nag ku bi nua  
 Abraam ; me ku murin nag kuga kurak buni au,  
 nalakena kin nafisan anau i ti toko emalubut  
 38 animu mau. Kinau a toko til te laba nag a  
 toko raki Abab lep a, go akam ku toko brigi te  
 39 laba nag ku nrogo ki temamu Ru bisatafi a kai  
 nriki na kin, Abraam i bi temagami. Iesu i  
 nriki ra kin, Kuf bi nan Abraam, kuf brig main-  
 40 sien ni Abraam. Me malfanin ku murin nag  
 kuga kurak buni au, a bi natamol nag a nriki  
 mu ki natilimorian nag a nrogo ki Atua. Abraam  
 41 i ti brig te uan mau. Akam ku toko brig  
 nauisien ni temamu. Ru nriki na kin, Au ti bi  
 tesa ni namalfa mau, au biatlak temagami iskei,  
 42 Atua. Iesu i nriki ra kin, Atua if bi temamu,  
 kuf nrumi au ; nalakena kin a tumalu tue ki  
 Atua mai, go a ti tumoko mai mau, me niga i  
 43 tubulu au a mai. I kua kin ku ti mroa tae  
 nafisan anau mau ? nalakena kin ku kano nrog  
 44 nafisan anau. Akam ku bi te ni temamu Tia-  
 bolo, go namurien Sa ni temamu, ku murin nag  
 kuga frigi a. Niga i bi kano uat napau nraka



- beia ban ban ban, go i ti lao tu natilimorian mau, nalakena kin natilimorian i ti toko osa tok mau. Seluan i til nafisiruen, i til te aena; nalakena kin, i bi kano bisir, go i bi temen.
- 45 Me akam ku ti seralesoko au mau, nalakena  
 46 kin a til te nag i tilimori. Akam fei ku tilsei nafolfolon sa anau? Af til te nag i tilimori, ikua kin ku ti seralesoko nafisan anau  
 47 mau? Nata nag i bi te ni Atua, i nrog nafisan ni Atna; akam ku ti nrog o mau, nalakena kin  
 48 ku ti bi te ni Atua mau. Namer ni Iutaia ru bisatafi, kai nriki na kin, Komam au tili i ui nag ago ku bi natamol ni Samaria, kai biatlak naten  
 49 sa. Iesu i bisatafi ra, i nag, Kinau a ti biatlak naten sa mau; me a mroa ui ki Abab, go akam  
 50 ku sertepalo au. Me a ti lo nasamanien anau mau; iskei i toka nag i lo on kai tilibota kin.  
 51 A tilimori a nriki mu kin, Nat if uis suk nafisan anau, niga ego uo ti lek numaten mau te naliati.  
 52 Namer ni Iutaia ru nriki na kin, Malfanin au tae nag ku biatlak naten sa. Abraam i mat, go brofet laba ru mat; go ag ku nag, Nat if uis suk nafisan anau, i fo ti kat nrog numaten te naliati  
 53 mau. Ago ku tupau temam Abraam nag i mat ko? go brofet ru mat: ku tumom brigi ko ku  
 54 bi fei? Iesu i bisatafi ra, Kinau af tumok samani au, nasamani au anau if bi tepal; i bi Abab nag i samanuia, nag akam ku til i i bi Atua animu; go ku ti tae e mau: me kinau a tae; go af tili nag a ti tae mau, af bi te bisir taosi mu;  
 56 me a tae e, kai uis suk nafisan anena. Temamu

Abraam i semsem nag ega lek naliati anau, go  
 57 i lep a kai lai lai. Te uan kin namer ni Iutaia  
 ru nriki na kin Intaum ru ti bi ralim ilim mau,  
 58 go ku lek Abraam ko? Iesu i bisatafi ra, A  
 tilimori a nriki mu kin, Seluan Abraam i ta ti  
 59 bakor mau, kinau a toko. Te uan kin ru uis fat  
 nag ruga niba kin; me Iesu i tumen serakoro,  
 kai taf nasuma tab ban.

### NAMET NAFISAN IX.

1 Iesu i toko siuer ban, go i lek natamol iskei  
 2 nag nameten ra bare, i belak e bakor. Go na-  
 tamol tokotae anena ru baus kina kin, kai nag,  
 Rabi, fei i brig taparo, natamol nin, kite temena  
 3 go raitena, nag i bare bakor? Iesu i bisatafi  
 ra, Natamol nin i ti brig taparo mau, go temena  
 go raitena ra ti brig taparo mau; me i tebelan  
 4 nag nauisien nig Atua ega tok enali as. I bi  
 te nigakit nag tuga uisuis ki nauisien nig nat uan  
 i tubulu au a mai, sel uan i ta aliat toko; bog  
 5 ega uo mai, nat i kano uisuis is. Sel uan a toko  
 emeramina toko, a bi namarem ni emeromina.  
 6 I til te uan kai tanui intan, kai brig intanuin i  
 bi inlel, kai bul nameten ki inlel, kai nriki na  
 kin, Ba fan tumom bunul uk luk nai ni  
 7 Siloam, (ru nre a i bi Te natubuluén). Te  
 uan kin i ban kai tumen bunuli a, kai lolo mai.  
 8 Teuan kin namer ni natokon niga, go te nag ru  
 lek a tetui nag i bi natamol bital, ru nag, Nata-  
 mol nin i ti bi niga nag i toko etan kai bital  
 kite? Natamol botae ru nag, Niga uan kin.



- Natamol nakon ru nag Itik, me niga i taosi.  
10 Niga i nag, Kinau uan kin. Te uan kin ru nriki  
11 na kin, Nametam ra lolo i tabale? Niga i bisa-  
tafi ra, Natamol iskei nag ru soso ki Iesu, i  
brigi inlel kai bul nametaka kin, kai nriki au  
kin, Ba faki Siloam, kai tumom bunulu ko. Te  
uan kin a ban, kai tumoko bunuli au, go a lolo.  
12 Go ru nriki na kin, Niga uan? I nag, A ti tae mau.  
13 Ru belak nat uan i bare ban lek Farisai.  
14 Naliati uan Iesu i brig inlel, kai brig nametei  
15 ra lolo i bi Sabat. Te uan kin Farisai ru mer  
baus kina kin, nag i lele i tabale? Go i nriki  
ra kin, I bul nametak ki inlel, go a tumok  
16 bunuli au, kai lolo. Te uan kin Farisai nakon  
ru nag, Natamol nin i ti tumalu tue ki Atua  
mai mau, nalakena kin i ti balkor Sabat mau.  
Me natamol botae ru nag. Natamol nag i bi  
taparo, i tae brig nafeifeien i tebelan i tabale?  
17 Go namaota i tai ra. Te uan ki ru mer nriki na-  
tamol bare akin, Ago ku tili i tabale, nag i brig  
18 nametam ra lolo. Go i nag, I bi brofet. Me  
namer ni Iutaia ru ti seralesoko osa, nag i bare  
kai mer bilo mau, ban ban ru sos tem nat uan i  
19 lolo, go raiten, kai baus kira kin, ru nag, Kano  
nis i bi nanimu, nag akamra tili i bare bakor  
20 kite? I tabalea kin i toko lolo malfanin? Te-  
men go raiten ra bistafi ra, ra nag, Komam ra  
tae nag kanoa nis i bi nanigami, go ra tae nag i  
21 bare kai bakor; me i tabalea kin i toko lele ra  
ti tae mau; kite nata nag i brig nameten ra lolo,  
kinami ra ti tae mau: i bi natamol masok, ko

- 22 faus kina kin : ega uo tumena bis. Temen go  
raiten ra til te nin, nalakena kin ra matau ki  
namer ni Iutaia ; nalakena kin namer ni Iutaia  
ru be turuki is, nag te nat if tilsei nag i bi  
Kristo, ruga uo brigi ega tok etak nasum  
23 nalotuen. Te uan kin temen go raiten ra  
nag, I bi natamol masok, Ko faus kina kin.  
24 Te uan kin ra bakaru sos natamol bare uan,  
kai nriki na kin, Ba saman Atua ; komam  
25 au tae nag natamol uan i bi taparo. Niga  
i bisatafi ra, If bi taparo, ko itik, a ti tae mau :  
a tae te nin iskei, nag a bare, go a toko lolo  
26 malfanin. Te uan kin ru nriki na kin, I nigag  
brig nafte? I tabalea kin i brig nametam ra lele?  
27 I bisatafi ra, Kinau a be nriksei mu kin, go ku  
ti nrog o mau ; ikua kin ku murin nag ko mer  
nrog o? ku murin nag kuga fi natamol tokotae  
28 anena kite? Go ru bis sa kin, kai nag, Ago ku  
bi natamol tokotae anena ; me kinami au bi  
29 natamol tokotae ni Mose. Kinami au tae nag  
Atua i bisataf Mose ; me kano nis, au ti tae  
30 esuan i toko osa mai mau. Natamol uan i bisa-  
tafi ra, kai nriki ra kin, Te nin i bi te namagan,  
nag akam ku tu tae naora nag i toko osa mai  
31 mau, go i brig nametak ra lolo. Nigita tu tae  
nag Atua i ti nrog te nag ru bi taparo mau, me  
nata nag i loto ki Atukai brig namurien anena,  
32 niga i nrog nat uan. Sel uan emeromina i  
bakor ban ban ban, ru ti nrog o, nag te nat i  
brig namet natamol nag i bare bakor i lolo mau.  
33 Natamol uan if ti tumalu tue ki Atua mai mau,



- 34 ifti tae brig te namatun mau. Ru bisatafi, kai nri-  
ki na kin, Ago ku bi taparo userik kai bakor, go  
ku tok tafnau komam kite? Go ru brigi tok etak.
- 35 Iesu i nrog o nag ru bulu a bak etak; go  
i bamuri a, kai nriki na kin, Ago ku serale-  
36 soko Nani Atua kite? Niga i bisatafi kai nag,  
37 Go i bi fei nag aga seralesoko osa? Iesu i nriki  
na kin, ku be lek a, go i bi niga nag i toko bisa-  
38 tafi ko. Go i nag, A seralesoko, Nauot. Go i  
39 tapetu kin. Go Iesu i nag, Kinau a mai baki  
emeromina nin nalo natilibotaian, nag te nag  
ru ti lolo mau, ruga lolo; go nag te nag ru lolo  
40 ruga fore. Farisai lab nag nigar me niga ru  
mau toko, ru nrog te laba nin, kai nriki na kin,  
41 Kinami au mer bare kite? Iesu i nriki ra kin,  
Akam kuf bare, kuf tiki taparo; me malfanin  
ku nag, Au lolo; taparo animu i toko.

### NAMET NAFISAN X.

- 1 A tilimori a nriki mu kin, nata nag i ti ur  
namet baki elol ni sib mau, me i bag naor botae,  
2 niga i bi natamol bunak, go natamol iltelit. Me  
nata nag i ur namet, i bi natamol lekor ni sib.  
3 Natamol nag i lekor namet, i niga balagati; go  
sib ru nrog nalon: go i sos sib anena ki nagier,  
4 kai belakelu ru baki ekatem. Seluan i lulua ki  
te anena ru mau, i beia kira, go sib ru nrukusi  
5 a; nalakena kin ru tae nalon. Go ruga uo ti  
nrukus nat botae mau, me ruga uo sef tue kin  
ban; nalakena kin ru ti tae nalo natamol botae

- 6 mau. Nafisan natonuen nin Iesu i nriki ra kin;  
me ru ti mroa tae te nag i nriki ra kina mau.
- 7 Te uan kin Iesu i mer nriki ra kin, A tilimori a  
nriki ra kin, A tilimori a nriki mu kin, Kinau a
- 8 bi namet ni sib. Te laba nag ru beia ki au ru  
bi natamol bunak, go natamol illelit; me sib ru
- 9 ti nrogo ra mau. Kinau a bi namet; nat if ur  
au baki imrum, i fo bi te namutien, go i fo baki  
imrum kai mer baki ekatem, go i fo bamur na-
- 10 finag. Natamol bunak i mai nag ega funak, kai  
kurak bun, kai manrogo; kinau a mai nag ruga  
fiatlak namolien, go nag ruga fiatlak en ega tob.
- 11 Kinau a bi natamol lokora ui ni sib; natamol  
lokora ui i nig sib anena tao namolien anena i
- 12 tok. Nata nag i uisuis raki natefnauluen,  
kai tu bi natamol lokor ni sib mau, go sib  
ru ti bi te anena mau, i lek uolef i mai,  
go i tao sib ru tok, kai sef ban go uolef
- 13 i katborai ra, kai taferafera kir; i sef ban,  
nalakena kin i bi natamol uisuis raki nate-
- 14 fnau luen, kai ti nrum sib mau. Kinau a bi  
natamol lokora ui; a tae te anau, go te anau ru  
tae au, taosia kin Abab i tae au, go kinau a tae
- 15 Abab; go a nig sib anau tao namolien anau i
- 16 toko. Go a biatlak sib botae, nag ru ti bi te ni  
elol nin mau; aga uo belakelu era, go ruga uo  
nrog nalogu, go ruga uo bi nafet sib iskeimau,
- 17 go natamol lokor iskeimau. Te uan kin Abab  
i nrumi au, nalakena kin a tao namolien anau i
- 18 toko, nag aga mer uis lu a. Te nat i ti bulu a  
ki au mau, me a tumok tao i toko. A biatlak



nafinauotan nag aga tao ega tok, go a biatlak  
nafinauotan nag aga mer uis lu a Nanriksuksu-  
kiena nin Abab i tau kin.

- 19 Namaota i mer tai namer ni Iutaia, nalakena kin  
20 nafisan nin. Go nigar nakon ru nag, I biatlak  
21 naten sa kai nrob ; ikua kin ku nrog o ? Go na-  
mer botae ru nag, Te nin i ti bi nafisan ni nata  
nag naten sa i toko osa mau. Naten sa i tae  
brig namet natamol bare ega lele kite ?
- 22 Go i bi mal insaisaien ni nafrigbotakien, Ieru-  
salem ; i bi mal namalanre ; go Iesu i toko siuer  
24 nasuma tab, interen ni Solomon. Te uan kin  
namer ni Iutaia ru saisai koro, kai nriki na kin,  
Ku brig mam au mroa bot aki ko ban ban ega  
uo makot nagas ? Ago kuf bi Kristo ba nriksei  
25 mam kin. Iesu i bisatafi ra, A nriksei mu kin,  
go ku ti seralesoko mau ; nauisiena nag a toko  
26 brig i nagi Abab, ru tilsei au. Me akam ku ti  
seralesoko mau, nalakena kin ku ti bi tete sib  
27 anau mau. Sib anau ru nrog nalok, go a tae  
28 ra, go ru nrukusi au. Go a tua ra namolien nag  
i tu tu kai tu mau tu, go ruga ti mat te naliati  
mau ; go te nat ega uo ti bulu era ki naruk mau.
- 29 Abab nag i tau kira, i tob tol sera natamol, go  
te nat i tu tae bulu era ki nar Abab mau.
- 30 Kinami Abab ra bi toskei. Namer ni Iutaia ru  
mer uis fat, nag ruga niba kin, Iesu i bisatafi ra  
A beiki mu ki nauisien ui ru lab, nag Abab i  
tau kira ; sef nauisiena i bi nalakena ku nag  
33 kuga nib au ki fat uis ? Namer ni Iutaia ru  
bistafi, Au ti niba ko ki fat, nalakena kin na-

- uisien ui mau, me nafissaan i bi nalaken; go  
 nalakena kin, ago ku bi natamol, me ku tumom  
 34 brigi ko ku bi Atua. Iesu i bisatafi ra, ku  
 mitiri a nafanauen tue animu, Kinau a nag,  
 35 Akam ku bi te atua. Te nag nafisan ni Atua i  
 bak era, niga if soso ra te atua (go ru kano sig-  
 bir te nag ru mitiria) akam ku til nat uan Temen  
 i tabkor o, kai tubulu a i mai baki emeromina,  
 ku nag, Ku bis sa, nalakena kin a nag, A bi Nani  
 37 Atua kite? Af ti brig nauisien ni Abab mau,  
 38 ko ti seralesok nafisan anau mau. Me af brigi, go  
 kuf ti seralesoko nafisan anau mau, ko seralesok  
 nauisien; nag kuga tae kai mroa tae nag Abab  
 i toko au toko, go Kinau a toko Abab toko.  
 39 Ru mer murin nag ruga fusuki a; go ki sef tue  
 ki narur ban.  
 40 Go i mer baki nananre Iortan, baki naor nag  
 41 Ioane i beia babaais iis; go i toko osa toko. Go  
 natamol laba ru mai lek a: go ru nag, Ioane i  
 ti brig te nafeifeien mau; me sernalo laba nag  
 42 Ioane i til natamol nin es, ru tilimori. Go na-  
 tamol laba ru seralesoko osa naor uan.

## NAMET NAFISAN XI.

- 1 Natamol iskei i masak, nagiena Lasaro ni  
 2 Betani, natokon ni Meri go balun Mareta. I  
 bi Meri uan i frei ki Nauot ki naror, kai tubetao  
 natuen ki naluna, nag koren Lasaro i masak.  
 3 Te uan kin koren ra tubulu ban lek a, kai nag,  
 4 Nauot, ba lo, nat uan ku nrum i i masak. Me Iesu



i nrog o kai nag, Namasaki nin i ti bi numaten mau, nasamanien ni Atua i bi nalakena nag i ba-  
5 kor, nag Nani Atua ega fi te nasamaniena as.  
6 Iesu i nrum Mareta, go balun, go Lasaro. Te uan kin malnroan i nrog o nag i masak, i batok innrak  
7 uan, esuan i toko osa tok, nauben inru. Go boinruk kor te uan, i nriki natamol tokotae anena kin, Tuga mer baki Iutaia ban.  
8 Natamol tokotae anena ru nriki na kin, Rabi, malfanin namer ni Iutaia ru lo ok, nag ruga niba ko ki fat; go ba fo mer bak es  
9 kite? Iesu i bisatafi ra, Naliati i ti bi aur ralim iskei atmat inru mau kite? Te nat if siuer aliat, if ti tok nak mau, nalakena kin i lek nama-  
10 rem ni emeromina. Me te nat if siuer bog, if tarubui, nalakena kin namarem i ti toko osa  
11 mau. Niga i til te laba nin, go boinruk koro i nriki ra kin, Aselakit Lasaro i matur en; me  
12 aga fan, nag aga fugon. Te uan kin natamol tokotae anena ru nriki na kin, Nauot if  
13 matur ega uo nrogteau. Iesu i til numaten anena; me ru mroa kin nag i til namarmaron  
14 ni namaturuen. Te uan kin Iesu i nriksei ra kin, Lasaro i mat. Go a nigamus lailai; nalakena kin a buil uis, nag akam kuga seralesok;  
16 me tuga fan lep a. Toma nag ru soso ki Titumo, i nriki te nag ru mau bi natamol tokotae kin, Tuga fan, nag tuga skuti ja mat.  
17 Go nagas uan Iesu i mai, i bamur i, nag i be  
18 en emat nauben ibat. Betani i en emulatig ki  
19 Ierusalem, mail inru i lakor en namaotar; go

namer ni Iutaia ru lab ru mai lek Mareta go Meri, nag ruga fisafukala kir, nalakena kin  
20 korer. Mareta i nrog o nag Iesu i toko mai, kai seltra kin ban; me Meri i toko esuma toko.  
21 Mareta i nriki Iesu kin, Nauot, kuf toko esan,  
22 korek if tu mat mau. Go a tae nag malfanin, te nag ba fo bital Atua kin, ega uo tuo ko kin.  
23 Iesu i nriki na kin, Korema ega uo mer tuleg.  
24 Mareta i nriki na kin. A tae nag ega uo mer tuleg, mal natulegan, aliat boinruk maumau. Iesu  
25 i nriki na kin, Kinau a bi natulegan go namo lien; nata nag i seralesoko au, if mat i fo mer  
26 mol: go nata nag i mol kai seralesoko au, ega uo ti mat mau te naliati. Ago ku seralesoko  
27 tenin kite? Niga i nriki na kin, Or, Nauot; A seralesoko nag ago ku bi Kristo, nani Atua, nag  
28 ega uo mai baki emeromina. Niga i til te nin, kai ban sos balun Meri i bi funak, i nag, Nata-  
29 mol fanau i bo mai, kai soso ko. Go malnroan  
30 i nrog o, i tumalu belbel, kai ban lek a (Iesu i ti mai baki natokon mau, me i toko naora nag  
31 Mareta i tilasi as.) Namer ni Iutaia nag ru skutia tok nasum, kai toko bisafakfukala kin,  
ru lek Meri nag i tumalu, kai taf ban ru nrukusi a, ru mroa kin nag i nag ega faki em-  
32 aten, nag ega tagi is. Meri i mai baki esuan Iesu i toko osa, kai lek a kai tapo kor natuen,  
kai nriki na kin, Nauot, ago kuf toko esan korek  
33 if ti mat mau. Te uan kin malnroan Iesu i lek a i tag, nigar namer ni Iutaia a nag ru skutia mai  
ru mau tag naten i maro bur, kai nrogtesa, go



- 34 i nag, ku brigi i en esab? Ru nriki na kin,  
 35 Nauot, ba mai lek a. Iesu i tagi. Te uan kin  
 36 namer ni Iutaia ru nag, ba lo, i nrumi i tob!  
 37 Me nakon ru nag, Natamol nin nag i brig na-  
 met natamol nag i bare i lola, i ti kano brig  
 38 natamol nin, nag ega ti mat mau kite? Te uan  
 kin Jesu i mer marobur, kai mai baki ematen. I  
 39 bi orfale, go fat i lao koro. Iesu i nag, Ko  
 nrea lu fat. Mareta, kor nat uan i mat, i nriki  
 40 na kin, Nauot, malfanin i poa; i mat en nauben  
 ibat. Iesu i nriki na kin, A ti nriki ko kin mau  
 kite, nag kuf seralesoko, ba fo lek nasamanien  
 41 ni Atua? Ru nrea lu fat. Go Iesu i lo sak,  
 kai nag, Abab, a butelu oko nag ku nrogo au.  
 42 Go a tae nag ku toko nrogo au sera naliati: me  
 a tili a, nalakena kin natamol laba nag ru laokota  
 tu ilfikoro au, nag ruga seralesoko, nag ago ku  
 43 tubulu au a mai. I til te uan, kai bios ki lo  
 44 leb, Lasaro, ba taf mai. Go nat uan i mat i taf  
 mai; naruna go natuena ru belak te nag ru fisi  
 ra kin, go nakon i belak nakal tubetaonamaona,  
 nag ru kulti a kin. Iesu i nriki ra kin, Ko  
 nrati, kai tao ega fan.  
 45 Te uan kin namer ni Iutaia ru laba, nag ru  
 mai lek Meri, kai lek te nag i brigi, ru serales-  
 46 oko osa. Me nakon ru ban lek Farisai, kai  
 nriki ra ki te nag Iesu i brigi.  
 47 Te uan kin namer tab tob go Farisai ru  
 saisai, kai nag, Akit tu brig tabale? nalaken  
 48 kin natamol nin i brig nausien laba. Tuf tao  
 if toko tebelan, natamol umkau ruga uo serales-

- oko osa; go namer ni Rom ruga uo mai, ka  
49 laga ki; naor anigita go inlaun anigita. Me  
iskei kir, Kaiefas, i bi natamol tab tob intau  
uan, i nriki ra kin, Akam ku ti tae te namatun  
50 mau; go ku ti mroa kin nag i ui ki mu, nag  
natamol iskei ke nig namer laba mat mau, go  
51 nag inlaun ega ti maui mat mau. I ti tumena  
til te nin mau; me i bi natamol tab tob intau  
uan, kai magabua kin, nag Iesu ega uo nig in-  
52 laun uan mat; go ega uo ti nig inlaun uan  
iskei mat mau, me nag ega felak kur ki nan  
53 Atua nag ru taferaser, ruga fi toskeimau. Te  
uan kin naliati uan ban ban bo num, ru  
seka kin nag ruga kurak buni.  
54 Te uan kin Iesu i ti mer siuer enali nre  
namer Iutaia mau; me i tumalu esuan, kai  
baki te nafanu emuilatig ki namisbal, bak nato-  
kon iskei ru sos o ki Efreim, go nigar natamol  
55 tokotae anena ru mau toko osa tok. Nafatoliena  
ni namer ni Iutaia i bi emuilatig; go natamol  
laba ru toko nafanu sak baki Ierusalem, ru beia  
ki nafatolien ban, nag ruga tumer brig bota kir.  
56 Ru lo Iesu, go malnroan ru laokota tu nasum tab  
ru tumer nriki ra kin, Akam ku mroa kin i  
tabale? Ega uo ti mai lek nasaisaien mau kite?  
57 Namer tab tob go Farisi ru tilsuk suki, nag nat  
if tae naora nag i toko osa, ega uo tilsei, nag  
ruga fusuki a.



## NAMET NAFISAN XII.

- Insaisaien i bi bog latesa tu, go Iesu i mai  
 1 baki Betani, naora nag Lasaro nag i mat nag  
 Iesu i brigi i mer mol i toko osa tok. Go ru  
 2 niga brig nafamien esuan ; go Mareta i siru, me  
 Lasaro i bi tetea kir ru mau toko etan fam.  
 Meri i uis naror nag i bi sbaiknaret, i uis baun  
 3 iskei, nafakotuen kinin i tob, kai frei ki natue  
 Iesu kin, kai tubetao natuen ki nalun, go nasum  
 i napo userik ki naror uan. Go natamol toko-  
 4 tae anena iskei, Iuta Iskariot, nat uan i nag  
 ega felaktautaus, i nag, Ikua kin i ti sor naror  
 5 nin ruk tua tolar ralim ibat atmat ilim kina  
 mau, nag ke tu namer balagara kin ? I ti til te  
 6 nin, nalakena kin i nrum namer balagara mau ;  
 me nalakena kin i bi natamol bunak, kai sel nal  
 kai uislu te nag ru niba kin as. Go Iesu  
 7 i nag, Ba tao nag ega muti raki naliati na-  
 ofakien anau. Akam ku biatlak namer bala-  
 8 gara, ku mau tok sera naliati ; me ku ti biat-  
 laki au sera naliati mau.
- 9 Namer ni Iutaia ru laba ru tae nag i toko  
 esuan : go ru mai, ru ti mai nalakena kin Iesu  
 iskei mau, me ru mai nag ruga lek era Lasaro,  
 nag i brigi i tumalu tue ki namer mat. Namer  
 10 tab tob ru mroa kin nag ruga kurak bunu ra  
 11 Lasaro, nalakena kin namer ni Iutaia ru laba ru  
 ban, kai seralesoko Iesu, niga i bi nalakena.
- 12 Bulmatolin natamol lab nag ru mai lek  
 insaisaien, ru nrogo nag Iesu i toko mai

- 13 baki Ierusalem, go ru sel naula naniu, kai seltra kin ban, kai bios, Osana : tuga fsau i ki
- 14 Nauot ni Israel nag i mai, i tok nagi Iofa. Iesu i bamur as fusufus iskei, kai sak es, taosia kin
- 15 ru mitiri a i toko, Ba ti matako mau, nan namatu ni Saion ; ba lo, Nauot anag i mai, i sak
- 16 nani as. Te laba nin natamol tokotae anena ru ti mroa tae inraka beia mau : me sel uan Iesu i bi te nasamanien, ru mroa berkati nag nat i
- 17 mitir te nin es, go nag ru brigi ki te uan. Te uan kin natamol nag nigar me niga ru mau toko, sel uan i sos Lasaro i taf emat, kai brigi i tu-
- 18 malu tue ki namer mat, ru tilsei. Te uan i bi nalakena nag ramer laba ru seltra kin ban, ru
- 19 nrogo nag i brig nafeifeien nin. Te uan kin Farisai ru tumera nriki ra kin, Akam ku lek a nag ku ti brig te namatun i bi lesok mau, ba lo, emeromina i maui i nrukusi.
- 20 Natamol laba nag ru ban lek insaisaien, nag
- 21 ruga lotu, tetea kir ru bi namer ni Kris : ru mai lek Filib, nag i bi natamol ni Betsaita ni Kalilai, kai feran, ru nag, Nauot, au
- 22 murin nag auga lek Iesu. Filib i mai kai nriki Antrea kin ; Antrea go Filib ra mai kai
- 23 nriki Iesu kin. Go Iesu i bisatafi ra, i nag, Aur i bo mai, nag ruga saman Nan natamol iis.
- 24 A tilimori a nriki mu kin, nua uit if ti mil bak intan kai bi insaat mau, ega uo skei toko ; me
- 25 if bi insaat, ega uo tau ki nuan tob. Nata nag i nrum namolien anena, ega uo uis samanri a, go nata nag i malo ki namolien anena emeromina,



- ega uo muti raki namolien nag i tu tu kai tu mau tu. Te nat if nignu uisuis, niga ke nrukusi au ; go naora nag a toko osa, natamol uisuis
- 26 anau ega uo toko osa tok : te nat if nignu uis-
- 27 uis, Abab ega uo mroa kin i ui. Malfanin natak i nrogtesa ; go aga uo tili ke tabale ? Abab ba muti au ki aur nin. Me te nin i bi inlaken a mai baki aur nin. Abab ba saman nagiem.
- 28 Tikenroan nale nat i toko elagsau mai, i nag, A
- 29 be samani a, go aga uo mer samania. Te uan kin natamol nag ru laokota tu, kai nrogo, ru tili nag tefa i kat, nakon ru nag, Agel iskei i bisa-
- 30 tafi a. Iesu i bisatafi ra, kai nag, Nalona nin, i
- 31 ti nignu mai mau, me i nigamus mai. Malfanin i bi mal nafisabotaien ni emeromina ; malfanin ruga uo soka ki nauot ni emeromina baki etak.
- 32 Go kinau, ruf sike au af bakielag intan, aga uo
- 33 bulu sera natamol ruga uo mai lep au. Me i til
- 34 te nin, i tilsei numaten nag ega uo mat es. Nammer laba ru bisatafi a, ru nag, Kinami au nrogo, i toko nafanauen tue, nag Kristo i fo toko kai toko mau toko, go ikua kin ago ku tili, Ruga
- 35 uo sike Nan natamol ega fakielag ? Nan notanatomol uan i bi fei ? Teuan kin Iesu i nriki ra kin, Akam kuga uo laga ki namarem ega toko rik. Malnranin ku laga ki namrem, ko siuer namaliko if la bakor ki mu ; nata nag i siuer namaliko, i ti tae naor nag i baki is mau.
- 36 Tikenranin akam ku laga ki namarem, ko seralesoko osa, nag kuga fi nan namarem. Iesu i til te laba nin kai ban kus kira.

37 I brig nausien laba inrer, me ru ti seralesoko  
38 osa mau : nag nafisan nag Esaia brofet i tili a  
ega uo bon.

Iofa, fei i seralesoko nanrogonrogonana ani-  
gami ?

39 Go fei i lotae naru Iofa ? Ru kano seralesoko,  
40 nalakena kin Esaia i mer tili, I brig nameter i  
bare, go i brig napor i garigar ; nag nameter  
ega ti lolo mau, go napor ega ti mroatae mau,  
nag ruga ti ler mai mau, go nag kinau aga ti  
41 brigi ra ruga nrogteaui mau. Esaia i til te  
laba nin, nalakena kin i lek nasamapien anena ;  
42 go i bisa as. Natamol marag ru lab ru sera-  
lesoko osa ; me ru ti tilsei mau. Farisai ru bi  
nalakena, ruf la brigi ra ruga tok etak nasum  
43 nalotuen : ru mur nasamanien ni natamol i tob  
tol te ni Atua.

44 Go Iesu i bios, kai nag, Nata nag i serales-  
oko au, i ti seralesoko au mau, me i seralesoko  
45 nata nag i tubulu au a mai. Go nata nag i lep  
46 au, i lek nat uan i tubulu au a mai. Kinau a  
mai baki emeromina, a bi namrem, nag nata  
nag i seralesoko au ega uo ti toko namaliko  
47 mau. Go nat if nrog nafisan anau, kai ti sera-  
lesoko mau, a ti bisabotai a mau ; nalakena kin  
a ti mai nag aga fisabotai emeromina mau, me  
48 a mai nag aga mut emeromina. Nata nag i  
sertepalo au, kai tu uis suk nafisan anau mau, i  
biatlak nat iskei nag i bisabotai a ; nafisan nag  
a tili a ega uo bisabotai a aliati boinruk mau-  
49 mau. Nalakena kin a ti tumoko bisa mau ; me



Abab nag i tubulu au a mai, i tau nanriksuk-  
 50 sukien iskei, te nag ka fisa tili a. Go a tae nag  
 nanriksuksukien anena i bi namolien nag i tu tu  
 kai tu mau tu ; te uan kin te laba nag a tili a,  
 a tilia taosia kin Abab i nriki au kin.

### NAMET NAFISAN XIII.

- 1 Nafatolien i ta batu, Iesu i tae nag aur anena i  
 bo mai, nag ega tumalu tue ki emeromina, kai  
 ban lek Temen, i nrum te anena nag ru toko  
 emeromina toko, go i nrumi ra ban ban i ban.
- 2 Ru fam su nafamien kotfan, go Tiabolo i brig  
 napo Iutas nan Saimon i mroa kin, nag ega felak-  
 3 tautaus ; Iesu i tae nag Temen i tua sera nalo  
 baki narun, go i tae nag i tumalu tue ki Atua
- 4 mai, go nag ega mer ban lek Atua : i fam kai  
 tuleg, kai uaolu nakal anena, go i uis nakal  
 anena, go i uis nakal tubetao iskei kai bulai kin.
- 5 I boinruk lig nai baki las, go i nag ega freitao  
 natue natamol tokotae anena, kai tubetao or ki  
 nakal tubetao nag i bulai kin. Go i mai lek
- 6 Saimon Biter. Niga i nriki na kin, Nauot, ago  
 7 ku nag ba freitao natuok kite ? Iesu i bisatafi  
 kai nriki na kin, Te nag a brigi a, ago ku ti tae
- 8 mau malfanin ; me ba fo tae te nrak. Biter i  
 nriki na kin, Ago ba uo ti breitao natuok mau,  
 te naliati. Iesu i bisatafi, Af ti breitao ko mau,
- 9 kuf ti skuti au mau. Saimon Biter i nriki na  
 kin, Nauot, i ti bi natuok mau, me naruk go
- 10 napouk. Iesu i nriki na kin, Nata nag i bo

- loso, go ruf breitaο natuen, niga if tar userik ;  
11 go akam ku tar, me ku ti mau i tar mau. I tae  
nat uan i nag ke felaktautaus ; te uan i tili ku  
ti mau i tar mau.
- 12 Go sel uan i breitaο si natuera, kai uis nakal  
anena, kai mer toko etan, i nriki ra kin, Ku tae  
13 te nag a nigamus brigi kite? Akam ku soso  
au ki Natamol Fanau, go Nauot ; go ku tili i  
14 ui ; nalakena kin a bi niga. Go kinau, Nauot  
go Natamol Fanau, af breitaο natuomu, akam  
15 ko fo tumomu breitaο natuomu. A bo  
beiki mu kin, nag akam ko mer brigi, ke  
16 taosia kin kinau a nigamus brigi. A tilimori a  
nriki mu kin, Natamol uisuis i ti tupau nauot  
anena mau, go nafitubikien i ti tupau nata nag i  
17 tubulu a mau. Kuf tae te laba nin, kai brigi,  
18 kuf semsem. A ti tili mu ku mau i mau ; a tae  
te a nag meta lu era : me nag te nag ru mitiri ega  
bon, Nata nag komam ranrua toko fam, i pi au  
19 ki namel natuen. Malfanin i ti mai mau, me a  
beia nriki mu kin, nag sel uan ega uo mai, kuga  
20 uo seralsoko nag kinau a bi niga. A tilimori a  
nriki mu kin, Nata nag i belak suk nata nag a  
tubulu a i mai, i belak suki au ; go nata nag i  
belak suki au, i belak nat uan i tubulu au a mai.
- 21 Iesu i til te laba nin, go naten i nrogtesa, go  
i tilsei, kai nag, A tilimori a nriki mu kin,  
22 Akam nat iskei ega uo belaktautau au. Nata-  
mol tokotae ru tumer lep era, ru mroa ser nat  
23 uan i tili. Natamol tokotae anena iskei, nag  
24 Iesu i nrumi, i en nanruma Iesu. Saimon Biter



- i lagfas kin, kai nriki na kin, Ba nriksei mam  
 25 ki nat uan i tili. Niga i en nanruma Iesu, go i  
 26 nriki na kin, I bi fei Nauot? Te uan kin Iesu  
 i bisatafi i nag, I bi nat uan ka fo niga sam ki  
 namasub nafnag, kai tu a kin. Go i sam ki  
 namasub, kai tu Iuta, nan Saimon Iskariot kin.  
 27 I uis lu namasub, go Satan i silifia. Te uan kin  
 Iesu i nriki na kin. Te nag ku nag ba frigi, ba  
 28 frig belbela kin. Natamol nag ru en fam, te  
 nat i ti tae te nag i bi nalakena i nriki na ki te  
 29 nin mau. Nakon ru mroa kin, nag Iesu i nriki  
 na kin, Ba fakot te nag tu fo murin raki insai-  
 saien; ko nag ke tu natamol faria te namatun,  
 30 nalakena kin Iuta i bu nal. Niga i uis nama-  
 sub, kai terabelbel taf ban; go i bi bog.  
 31 Te uan kin malnroan i taf ban, Iesu i nag,  
 32 Malfanin Nani natamol i bi te nasamanien. go  
 Atua i bi te nasamanien as; go Atua ke fo tu-  
 33 mena samania, go ke fo terabelbel samani. Ke-  
 kel inraka mit tuk fo mau toko. Ko fo lo au,  
 go taosia kin a nriki namer Iutaia kin, Esuan a  
 nag ka faki is, akam u kano mai baki is; a mer  
 34 nriki mu kin malfanin. Nanriksuksukien faum a  
 35 tuo mu kin, Akam ko tumomu nrum mu; taosia  
 kin kinau a nrum mu, ko tumomu nrum mu,  
 Akam kuf tumomu nrum mu, teuan kin sera  
 natamol ruga uo tae mu uis, nag ku bi natamol  
 tokotae anau.  
 36 Saimon Biter i nriki na kin, Nauot ku nag ba  
 fak esab? Iesu i bisatafi, Esag a nag ka faki is,  
 ku kano nrukusi au baki is malfanin, me ba fo

- 37 nrukusi au nrakainruk. Biter i nriki na kin, Nauot, a kana nrukusi ko malfanin, nalakena i ku? Aga uo nigag tao namolien anau ke toko.
- 38 Iesu i bisatafi, Ba fo nignu tao namolien anag ke toko kite? A tilimori a nriki ko kin, Toa ke fo ti tar mau, ban ban ba fo bakatol bisabiliel ki au.

#### NAMET NAFISAN XIV.

- 1 Napomu ega ti nrogtesa mau; ku seralesoko
- 2 Atua ko mer seralesoko au. Nasum ni Abab natokon ru laba asa; if ti tebelan mau, af nriki mu kin; nalakena kin a nag ka fan nag ka niga-
- 3 mus brigi bota ki te naor. Go af ban kai niga-mus brig bota te naor, a fo mer mai, go a fo belak suki mu, tuk fo mau toko; nag esuan kinau a toko osa tuga uo mau toko osa.
- 4 Go naor nag ka faki is, ku tae nabua.
- 5 Toma i nriki na kin, Nauot, au ti tae naor nag ku nag ba faki is mau; go ko tae
- 6 nabua i tabale? Iesu i nriki na kin, Kinau a bi nabua, go natilimorian, go namolien; te nat
- 7 if ti uru au mau, if ti mai lek Abab mau. Kuf tae au, kuf tae Abab; malnranin ku tae, go ku
- 8 bo lek a. Filib i nriki na kin, Nauot, ba feiki mam ki Temam, go auga uo mar os. Iesu i
- 9 nriki na kin, Nigita tu mau toko bram toko Filib go ku ti tae au mau kite? Nata nag i lep au, i lek Abab; i kua kin ago ku tili, Ba feiki
- 10 mam ki Temam? Ku ti seralesoko mau, nag



- kinau a toko Abab, go Abab i toko au toko kite ? Nafisana laba nag kinau a nriki mu kin, a ti tumoko tili a mau, me Abab nag i toko au
- 11 toko, i brig nauisien lab anena. Ko seralesoko au, nag a toko Abab toko, go Abab i toko au toko, me kuf ti seralesoko au mau, ko seralesoko au nalakena kin nafisan.
- 12 A tilimori a nriki mu kin, Nata nag i seralesoko au, nauisien nag kinau a toko brigi, niga ega uo mer brigi ; go ega uo brig nauisien nag ega uo tol te nin, nalakena kin kinau a nag ka fan lek
- 13 Abab. Go te laba nag kug a uo bital e, nagiek, aga uo brigi, nag ruga saman Temagu
- 14 nalo Nanin. Kuf bital te namatun nagiek, a fo brigi a. Akam kuf nrumi au, kuf uis suk
- 15 nanriksuksukien anau. Go aga uo bital Abab, go ega uo tuo mu kano bukal botae, nag kuga
- 16 uo mau toko ke tu tu kai tu mau tu. Naten ni natilimorian uan, nag emeromina i kano belak suki a ; nalakena kin i ti lek a mau, go i ti tae mau ; me akam ku tae, nalakena kin ku
- 17 mau toko, go ega uo toko mus toko. Aga uo ti tao mu nag kuga fi imtabis mau : aga uo mai
- 18 lepa mu. Inraka mit go emeromina ega uo mer ti lep au mau ; me akam ku lepau : kinau a mol,
- 19 teuan kin akam kuga uo mol. Naliati uan akam kuga uo tae nag kinau a toko Abab toko, go akam ku toko au toko, go kinau a toko mu toko.
- 20 Nata nag i biatlak nanriksuksukien anau, kai uis suki a, niga kin i nrumi au ; go nata nag i nrumi au Abab ega uo nrumi a, kai tumok

- 22 beiki na ki au. Iuta, (i ti bi Iskariot mau)  
i nriki na ain, Nauot, i kua kin ago ba fo tumom  
beiki gami kiko, go ba uo ti beiki emeromina  
23 kiko mau? Iesu i bisatafi, kai nriki na kin,  
Nat if nrumi au, i fo uis suk nafisan anau; go  
Abab ega uo nrumi a, go komam rak fo mai lek  
24 a, go ko fo mau toko. Nata nag i ti nrumi au  
mau, i ti uis suk nafisan anau mau: go nafisan  
nag akam ku nrog o i ti bi te anau mau, i bi te  
ni Abab nag i tubulu au a mai.
- 25 Tikenranin nigita tu mau toko, go a nriki mu  
26 ki te laba nin. Me kano Bukal, Natena Ui  
uan, nag Abab ega uo tubulu a ke mai, nalo  
nagiek, niga ega uo tafnau mu ki seranalo, kai  
brigi mu kuga mroa berkat sera nalo nag a  
27 nriki mu kin. Intamat a tao i toko raki mu,  
intumat anau a tuo mu kin; a ti tuo mu tebelan  
emeromina i tuo mu mau. Napomu ega ti  
28 nrogtesa mau, go ega ti matakau mau. Ku  
nrog o nag a nriki mu kin, Aga fan, go aga mai  
lepa mu. Kuf nrumi au; kuf semsem, nala-  
kena kin Aga fan lek Abab, nalakena kin Abab  
29 i tupau au. Go malfanin te uan i ti mai mau,  
me a bo nriki mu kin, nag naliati nag ega uo  
30 mai, kuga uo seralesoko. Ago uo mer ti nriki  
mu ki nafisan laba mau, nalakena kin, nauot ni  
emeromina nin i nag ke fo mai, go i ti biatlak te  
namatun i toko au mau; me nag emeromina ega  
tae nag a nrum Abab, kai toko brig te nag  
Abab i nriksuksuki au kin. Ko tuleg, tuga fan.



## NAMET NAFISAN XV.

- 1 Kinau a bi fain mori, go Abab i bi natamol
- 2 lokor. Ser inraak nag ru lao au tu, go ru ti  
tau ki nuar mau, ru baslua, go ser inrak  
nag i tau ki nuan i brig bota kin, nag ega
- 3 tau ki nuan tob. Akam ku bo uia tok,
- 4 nalakena kin nafisan nag a nriki mu kin. Ko  
toko au toko, go kinau aga toko mu toko ; in-  
ran if ti toko fain toko mau, if kano tumen tau  
ki nuan ; akam ku taosi, kuf ti toko au toko
- 5 mau, kuf kano tau ki nuamu. Kinau a bi fain,  
akam ku bi inraak. Nata nag i toko au toko,  
go kinau a toko osa toko, niga kin i tau ki nuan  
tob, nalakena kin akam kuf ti toko au mau, me
- 6 kuf imsal toko, kuf kano brig te namatun. Te  
nat if ti toko au mau, ruga uo soka kin ban,  
taos inra nakas, go i marteu ; go ru sela kur kira,
- 7 kai niba kira baki nakab, go ru fag. Akam kuf  
toko au toko, go nafisan anau if toko mu toko,  
ko fital te nag ku murin, go aga uo nigamus
- 8 brigi. Akam ko tau ki nuamus ke tob, te uan  
kin ko fo saman Abab uis, go ko fo bi natamol  
tokotae anau uis.
- 9 Taosia kin Abab i nrumi au, kinau a mer
- 10 nrum mu : ko toko nanrumien anau toko. Kuf  
uis suk nanriksuksukien anau, ko fo toko nanru-  
mien anau toko ; taosia kin kineu a be uis suk  
nanriksuksukien ni Abab, kai toko nanrumien
- 11 anena toko. A be nriki mu ki te nin nag na-  
semseman anau ke toko mu toko, go nag inlai-

- 12 laien animu ega fur. Nanriksuksukien anau  
kin, nag akam ko tumomu nrum mu, taosia kin  
13 a bo nrum mu. Te nat i ti biatlak nanrumien  
nag i tol te nin mau, nag nat i nig aselan mat.  
14 Akam kuf brig te nag a nriksukuk mus kin, kuf  
15 bi aselak. A mer ti sos mu, namer uisuis  
mau, nalakena kin natamol uisuis i ti tae  
te nag nauot anena i brigi mau; me a sos  
mus ki aselak; nalakena kin sera nalo nag  
a nroga ki Abab, a be nriksei mus kin.  
16 Akam ku ti meta lu au mau, me kinau a  
metalu mu, kai brig mus nag ko fan kai tau ki  
nuamu, go nag nuamu ega tok, nag te nag kuga  
uo bital Abab kin, nalo nagiek, ke fo tuo mus  
17 kin. Te nin a nriksuksuk mus kin, nag ko tu-  
momus nrum mus.
- 18 Emeromina if butakau ki mus, ku tae nag i  
butakau ki au i beia ki naliati nag i butakau ki  
19 mus. Kuf bi te ni emeromina, emeromina if  
nrum te niga, me akam ku ti bi te ni eme-  
romina mau, me kinau a meta lu mus ku tok eme-  
romina mai, te uan kin emeromina i butakau ki  
20 mu. Ko mroa berkat nafisan nag nriki mu kin,  
Natamol uisuis i ti tupau nauot anena mau. Ruf  
kobasi au, ruf mer kobas mus, ruf uis suk nafi-  
21 san anau, ruf mer uis te nigamus. Me te laba  
nin, ruga uo brig mu kin, nalo nagiek nalakena  
22 kin ru ti tae nat uan i tubulu au a mai mau. Af  
ti mai kai bistafi ra mau, ruf ti biatlak nafol-  
folon sa mau; me malfanin ru tiki nakoron ni  
23 nafolfolon sa nigar. Nata nag i butakau ki au,



- 24 i mer butakau ki Abab. Af ti brig nauisien  
lab emalubutor, nag nat botae i ti brigi mau, ruf  
ti biatlak nafolfolon sa mau ; me malfanin ru be-  
25 lek komam Abab, kai butakau komam. Me i tebe-  
lan nag nafisan nag ru mitiri i tok nafanauen tue  
26 nigar ke bon ; Ru butakau balo ki au. Me sel uan  
Kano Bukal ke fo mai, nag ka fo tubulu a, ke  
tumalu tue ki Abab mai, Naten ni natilimorian  
uan, nag i toko Abab mai, niga ke fo tilsei au,  
27 go akam ko fo mer tilsei, nalakena kin, Akam  
ku tok raki au sela bei ban ban malfanin.

### NAMET NAFISAN XVI.

- 1 A nriki mu ki te laba nin, nag kuga ti tok-  
2 nak mau Ruga uo brig mus ko tok etak  
nassum nalotuen ; go aur ega uo mai, nag  
nat nag ke fo kurak bun mus, ke fo mroa  
3 kin nag i nig Atua uisuis. Go ruga uo brig te  
nin, nalakena kin ru ti tae Abab mau, go ru ti tae  
4 au mau. Me a nriki mu ki te laba nin, nag sel uan  
aur kinin ega uo mai, ko fo mroa berkati nag a  
nriksei mus kin. Go te laba nin a ti nriki mus  
kin selabei mau, nalakena kin nigita tu mau toko.  
5 Me malfanin a nag ka fan lek nata, nag i tubulu  
au a mai, go akam nat i ti baus ki au kin mau,  
6 Ku nag ba fak esab ? Me a nriki mu ki te nin,  
7 te uan kin napomu i bur ki nanrogtesan. Me a  
nriki mus ki te nag i tilimori ; i uia ki mus nag  
ka fan ; nalakena kin af ti ban mau, Kano Bukal  
i fo ti mai lepa mus mau, me kinau af ban, ka

8 fo tubulu ke mai lepa mus. Niga ke fo mai, kai  
brig emeromina ke tae nafolfolon sa, go nafolfolon  
9 leg go nafisbotaiien ; nafolfolon sa nalakena kin ru  
10 ti seralesoko au mau ; nafolfolon leg, nalakena kin  
ka fan lek Abab, go kuga uo mer ti lep au mau ;  
11 nafisbotaiien, nalakena kin nauot ni emeromina  
nin i bi te nafisbotaiien.

12 A biatlak te laba nag ka nriki mus kin, me  
13 ku kano nrogo malfanin. Me sel uan niga ega uo  
mai, Naten ni natilimorian uan, ke fo belak mus  
bak sera natilimorian ; ke fo ti tumen a tili a mau ;  
me te laba nag ke fo nrog o, ega uo tili a : go  
14 ke fo nriksei mus ki te nag ega uo mai. Niga  
ke fo samani au : nalakena kin ke fo uis te  
15 nignu, kai nriksei mus kin. Sera nalo nag  
Abab i biatlak en i bi te anau ; te uan kin a tili,  
16 nag i fo uis te anau, kai nriksei mus kin. In-  
raka mit go ko fo ti lep au mau ; go inraka mit  
kuga uo mer lep au.

17 Te uan kin natamol tokotae anena nakon ru  
tumera nriki ra kin, Naftea kin i nrik kita kin ?  
inraka mit go ko fo ti lep au mau, go inraka i  
mer mit, go ko fo mer lep au ; nalakena kin ka  
18 fan lek Abab. Te uan kin ru nag. Naftea kin  
i tili, Inraka mit ? Tu ti tae te nag i tili a  
19 mau. Iesu i tae nag ru murin nag ruga  
faus kina kin, go i nriki ra kin, Ku tumomus  
baus ki mus ki te uan a tili kite ? Inraka mit  
go ko fo ti lep au mau, go inraka i mer mit go  
20 kuga uo lep au. A tilimori a nriki mu kin,  
nag akam kuga uo tag, kai lagaruf, me emeromina



- ega uo semsem : akam ko fo nrogtesa, me  
 nanrogtesan nigamus ke fo mer bi nasem-  
 21 seman. Sel uan namatu i bisol, i biatlak  
 nanrogtesan, nalakena kin aur anena i bo mai :  
 me sel uan i sel tesa, i mer ti mroa ki nafit-  
 inuen mau, nalakena kin i semsem nag natamol  
 22 iskei i bo bakor emeromina. Malfanin akam ku  
 laga ki nanrogtesan, me ka fo mer lepa mus go  
 napomus ega uo lailai ; go inlailaien nigamus, te  
 23 nat ke fo ti bulu a ki mus mau. Go naliati uan  
 ko fo ti baus ki au ki te namatun mau. A tili-  
 mori a nriki mu kin, kuf bital Abab ki te nama-  
 24 tun, ega uo tuo mus kin nalo nagiek. Tetui  
 ban ban malfanin, ku ti bital te namatun nalo  
 nagiek mau ; ko fital, go ko uisi, nag nasem-  
 25 seman nigamus ke fur. A til luaki, kai bisataf  
 mus ki te laba min ; aur ega uo mai nag  
 aga uo ti til luaki kai bisataf mus mau, me  
 26 ka fo nriksei mus ki Abab enali. Naliati  
 uan ko fo bital, nalo nagiek ; go a ti nriki mu  
 27 kin nag ka fo nigamus bital Abab mau. Nala-  
 kena kin Abab i tumen nrum mus, nalakena  
 kin ku be nrumi au, kai seralesok nag a tumalu  
 28 tue ki Abab mai. A tumalu tue ki Abab, kai  
 mai baki emeromina ; a fo mer tao emeromina  
 kai ban lek abab.  
 29 Natamol tokotae anena ru nag, Ba lo, malfa-  
 30 nin ku toko bis enali, kai ti til luaki mau. Mal-  
 fanin au tae nag ago ku tae sera nalo, go ku ti  
 murin nag nat ega faus kiko mau ; te nin i bi  
 nalakena au seralesoko nag ago ku tumalu tue

31 ki Atua mai. Iesu i bisatafi ra, Ku seralesok mal-  
 32 fanin kite? Ko lo, aur ega uo mai, go i bo  
 bakor, nag kuga uo ferafer, kai sikskei ban lek  
 te nigamus, go ko fo tao au ka skei toko, me a  
 ti skei toko mau, nalakena kin Abab i toko raki  
 33 au toko. A bisataf mus ki te nin, nag ko fiatlak  
 intumat, kinau a bi nalaken. Ku biatlak nan-  
 rogtesan emeromina, me ko semsem kinau a bo  
 kurak bug emeromina.

### NAMET NAFISAN XVII.

1 Iesu i til te nin kai magalosak baki elagsau,  
 kai nag, Abab, Aur i bo mai, Ba saman Nanim,  
 2 nag Nanim ega samani ko; taosia kin ku tu a na-  
 finaotan i tupau sera natamol, nag te lab nag ku  
 tu a kin, ke tuara namolien nag i tu tu kai tu mau  
 3 tu. Namolien nag i tu tu kai tu mau tu kin,  
 nag ruga tae ko, Atua tilimori iskeimau, go nat  
 4 uan i tubulu a i mai, Iesu Kristo. A bo sama-  
 ni ko emeromina, a brig si nauisien nag ku tau  
 5 kin nag ka frigi. Go malfanin, Abab, ba sama-  
 ni au ka skutiko ki nasamanien nag a toko raki  
 ko biatlak en, sel uan emeromina i ti toko mau.  
 6 Natamol ni emeromina nag ku tau kira, a nriksei  
 ra ki nagiem; ru bi te anag, go ago ku tau kira;  
 7 go ru be uis suk nafisan anag. Malfanin ru tae  
 nag sera nalo nag ku tau kin, ru toko ko mai;  
 nalakena kin nafisan nag ago ku tau kin a be tua  
 ra kin; go ru be uis suki, kai tae berkati nag a  
 tumalu tue kiko mai, go ru seralesoko nag ago  
 ku tubulu au a mai.



- 10 Kinau a nigar tafisfis ; a ti nig emeromina tafisfisa mau, me a nig te nag ku be tau kira tafisfisa ; nalakena kin ru bi te nigag ; go sera nalo anau i bi te anago ; go te anago i bi te
- 11 anau : go ru toko samani au. Go a fo mer ti toko emeromina mau, me nigara kin ru toko emeromina, go a mai lep ak. Abab tab, natamol nag ku be tau kira, ba muti ra, ruga toko nagiem toko, nag ruga fi teskeimau, taosia kin
- 12 akit ta bi teskeimau. Malnroan komam au mau toko, kinau a mut te nag ku tau kira ru toko nagiem ; go a lo berkati ra, go nigar nat iskei i ti bi namanrogo mau, me nan numaten iskei i bi namanrogo ; nag te nag ru mitiri ke bon.
- 13 Me malfanin a mai lepa ko ; go a til te nin emeromina, nag ruk laga ki nasemsemuen anau ke
- 14 fur. Kinau a tua ra nafisan anag ; go emeromina i butakau kira, nalakena kin ru ti bi te ni emeromina mau taosia kin kinau a ti bi te ni em-
- 15 romina mau. A ti tafisfis nag ba fulu era ki emeromina mau, me a tafisfis nag ba muti ra ki te nag
- 16 i sa. Ru ti bi te ni emeromina mau, taosia kin kin-
- 17 au a ti bi te ni emeromina mau. Ba tab koro ra
- 18 natilimorian ; nafisan anago i bi natilimorian.
- 19 Taosia kin ago ku tubulu a mai baki emeromina, kinau a mer tubulu era ru baki emeromina. Go a nigar tumoko tab koro au, nag nigar ruk fi te
- 20 natabkoron natilimorian. Go a ti nigar ru skei tafisfis mau, me a nig natamol nag ruk fo nrog
- 21 nafisan nigar, kai seralesoko au uis tafisfis ; nag ruk maui bi teskeimau ; taosia kin ago, Abab

- ku toko au toko go kinau a toko ko toko  
 nag ruk toko kita toko ; nag emeromina  
 ke seralesoko, nag ago ku tubulu au a mai.
- 22 Go nasamanien nag ku tau kin, kinau a be  
 tua ra kin ; nag ruga fi teskeimau, taosia
- 23 kin akit ta bi teskeimau. Kinau a toko ra toko,  
 go ago ku toko au toko, nag ruk fi teskeimau  
 berkati, nag emeromina ke tae nag ago ku tubu-  
 lu au a mai, kai nrumi ra, taosia kin ku nrumi
- 24 au. Abab, natamol nag ku tau kira, a murin  
 nag komam ko mau toko, naor nag kinau ka toko  
 osa toko, nag ruk lek nasamanien anau, nag ku  
 tau kin ; nalakena kin ku nrumi au, i beia ki
- 25 nafakoron ni emeromina. Abab ui emeromina  
 nin i ti tae eko mau, me kinau a tae eko, go na-
- 26 tamol nin ru tae nag ago ku tubulu au a mai ; go  
 a be nriksei ra ki nagiem, go ka fo nriksei ra  
 kin, nag nanrumien nag ku be nrumi au kin, ke  
 toko ra toko, go kinau ka toko ra toko.

### NAMET NAFISAN XVIII.

- 1 Iesu i til nafisan nin kai taf ban, nigar nata  
 mol tokotae anena, kai tukot naiser Kitron  
 esuan intalmat iskei i toko osa, go i baki is
- 2 nigar natamol tokotae anena ru mau. Go Iuta  
 nag i belaktautaus i tae naor uan : nalakena  
 kin, Iesu nigar natamol tokotae anena ru baki
- 3 is inrak i laba. Go Iuta i belak nabuk, go tasil  
 ni namer tab tob go Farisai, kai mai baki naor
- 4 uan, ru bu nasul go lam go intauot. Iesu i tae



- sera nalo nag i nag ke fakoro kin, te uan kin i  
 5 taf ban, kai nriki ra kin, Ku toko lo fei? Ru  
 bisatafi, kai nag, Iesu ni Nasaret. Iesu i nriki  
 ra kin, Kinau uan kin. Go Iuta nag i belak-  
 6 tautaus, nigar ru mau lao tu. Sel uan i nriki  
 ra kin, Kinau uan kin, ru iskosuko kai tarubuik  
 7 bak etan. Te uan kin i mer baus kira kin, Ku  
 8 toko lo fei? Go ru nag, Iesu ni Nasaret. Iesu  
 i bisatafi ra, A nriki mu kin nag, Kinau a bi  
 niga, teuan kin kuf lo au, ko tao natamol nin  
 9 ruga fan; nag nafisan nag i tili a ke bon, Te  
 nag ku be tau era kin, a ti brig iskei i buil mau.  
 10 Saimon i Biter biatlak lof, go i buit i, kai uat  
 natamol uisuis nig natamol tab tob, kai mas lu  
 intaligen matu. Natamol uisuis uan nagien  
 11 Malkus. Te uan kin Iesu i nriki Biter kin, Ba  
 mer bai lof nal kinin; las nag Abab i tau kin,  
 ka fo ti minig i mau kite?  
 12 Nabuk go kanoa nag i ofa, go tasil laba ni  
 13 namer Iutaia, ru busuk Iesu kai moti a, kai  
 belak e i bei ban lek Anas, nalakena kin i bi  
 mo Kaiafa, nag i bi natamol tab tob intau uan.  
 14 Kaiafa i bi natamol uan i nriki namer Iutaia kin,  
 nag i ui nag nat iskei ke mat sur uil inlaun  
 uan.  
 15 Go Saimon Biter i nrukus Iesu, go natamol  
 tokotae botae iskei i mer brigi i taosi. Natamol  
 tab tob i tae natamol tokotae uan, go nigar Iesu  
 rakai sil baki imrum nasum ni natamol tab tob;  
 16 me Biter i lao tu namet ekatem. Te uan kin  
 natamol tokotae, nag natamol tab tob i tae e, i

- taf ban, kai bisataf nat uan i lokor namet, kai  
17 belak Biter baki imrum. Te uan kin namatu  
irik nag i lokor namet i nriki Biter kin, Ago ku  
bi natamol tokotae iskei ni natamol uan kite?  
18 Niga i nag, Itik. Namera uisuis go tasil lab  
ru lao tu esuan, ru be suiki namelfer, nalakena  
kin i bi namalanrien ; go ru toko talai ; go nigar  
Biter ru mau toko, i lao tu kai talai.  
19 Go natamol tab tob i baus ki Iesu ki natamol  
20 tokotae anena, go intafnauen anena. Iesu i  
bisatafi, i nag, A bis enali emeromina ; a tafnau  
nasum nalotuen, sernaliati, go nasum tab esuan  
namer ni Iutaia ru mau saisai is ; a ti til te na-  
21 matun i bi funak mau. Ikua kin ku baus ki au  
kin ? ba faus ki namer nag ru nrogo au ki te nag  
a nriki ra kin : ba lo, natamol nin ru tae te nag  
22 a tili. Niga i til te nin, go tasil iskei nag i lao  
tu natikin, i nrebag Iesu, i nag, Ku bistaf nata-  
23 mol tab tob i tebelan kite? Iesu i bisatafi, Af  
bis sa, ba tilsei te sa uan ; me af bisa ui, ikua  
24 kin ku uatu au. Anas i tubulu a i masuksuk  
ban lek Kaiafa, natamol tab tob.  
25 Saimon Biter i lao tu kai toko talai. Te uan  
kin ru nriki na kin, Ago ku bi natamol tokotae  
anena kite? Niga i koros, kai nag, Itik  
26 Natamol uisuis iskei ni natamol tab tob, i bi  
numeterau ni nat uan Biter i mas lu intaligen, i  
nag, Kinau a ti lep ak akam ranrua tok intalm-  
27 at mau kite? Te uan kin Bitero i mer koro  
osa, go toa i terabelbel tar.  
28 Go ru belakelu Iesu i tumalu tue ki Kaiafa,



kai baki esum natilibotakien, go i bi builbogsasa ;  
 me nigar ru ti sil baki imrum nasum natilibota-  
 kien mau, ruf la bi nimim sa, me nag ruga fam  
 29 nafatolien. Te uan kin Bilato i taf ban lep era,  
 30 kai nag, Nafte akam ku nriksei ki nat uan. Ru  
 bisatafi, kai nriki na kin, Niga if ti bi kano nag  
 31 i folfol sa mau, auf ti tuo ko kin mau. Te uan  
 kin Bilato i nriki ra kin, Akam ko felak e ban,  
 kai tilibota kin, ke taos nafanauen tue nigamus  
 i tili, Namer ni Iutaia ru nriki na kin, I ti ui  
 nag komam ko kurak bun te nat mau : nag na-  
 32 fisan ni Iesu ke bon, nag i tili, i til numaten nag  
 33 ke fo mat es. Te uan kin Bilato i mer sil na-  
 sum nattilibotakien, kai soso Iesu, kai nriki na  
 kin, Ago ku bi Nauot ni namer ni Iutaia kite ?  
 34 Iesu i bisatafi, Ago ku tumom til te nin, kite  
 35 namer botae ru tili au, kai nriki ko kin ? Bilato  
 i bisatafi, Kinau a bi natamol ni Iutaia kite ?  
 Inlaun anago, go natamol tab tob ru tu au kik ;  
 36 ku be brig nafte ? Iesu i bisatafi, Namaragien  
 anau i ti bi te ni emeromina mau ; namaragien  
 anau if bi te ni emeromina, tasil anau ruf iftefa  
 as, nag ruga ti tu namer ni Iutaia ki au mau : me  
 malfanin namaragien anau i ti bi te ni esan mau.  
 37 Te uan kin Bilato i nriki na kin, Ago ku bi  
 Nauot kite ? Iesu i bisatafi, Ago ku tili nag  
 kinau a bi Nauot. Te nin i bi nalakena a bakor,  
 go i bi nalaken a mai baki emeromina, nag ka  
 nig natilimorian tilsei. Sera natamol nag ru  
 38 bi te ni natilimorian, ru nrog nalok. Bilato i  
 nriki na kin, Natilimorian i bi nafte ?

I tili tebelan kai mer taf ban lek namer ni Iutaia, kai nriki ra kin, kinau a ti bamur nafol-  
 39 folon sa as mau. Me i bi sube nigamus nag ka nigamus nratlu nat iskei mal nafatolien : te uan kin ku murin nag ka nigamus nratlu Nauot ni  
 40 namer ni Iutaia kite ? Te uan kin ru mer bios, Ba ti nrat lu natamol nin mau, me ba nrat Baraba. Baraba i bi natamol iltelu.

### NAMET NAFISAN XIX.

- 1 Te uan kin Bilato i bulu Iesu kai sumanri.
- 2 Go namer nafkal ru bir nakas nragrnago i bi natakotapau, kai sera napaun, go ru niga ka ki
- 3 nakal miel ; go ru mai lep a kai nag, Ba lailai,
- 4 Nauot ni rammer ni Iutaia ! go ru nrebagi. Go Bilato i mer taf ban, kai nriki ra kin, Ba lo, a belake taf mai lepa mu, nag kuga tae nag a ti
- 5 bamur nafolfolon sa as mau. Te uan kin Iesu i taf mai, i belak intakotapau nragonrago, go nakal miela tok Go Bilato i nriki ra kin, Ba
- 6 lo, natamol ! Namer tab tob go tasil lab ru lek a, kai bios, ru nag, Ba tur us ki nakas beltakot. Ba tur us ki nakas beltakot. Bilato i nriki ra kin, Akam ko fulu a, kai tur us ki nakas beltakot : a ti bamur nafolfolon sa as
- 7 mau. Namer ni Iutaia ru bisatafi, ru nag, Komam au biatlak nafanauen tue go nafanauen tue uan i til i i ui nag ke fo mat, nalakena kin i tumena brigi i Nani Atua.
- 8 Bilato i nrog nafisan nin kai matak tob ; go i



- 9 mer baki imrum natilibotakien, kai nriki Iesu kin, Ago ku toko esab mai? me Iesu i ti bisatafi a mau. Te uan kin Bilato i nriki na kin, Ku ti bisatafi au mau kite? ku ti tae mau, nag a biatlak nafinauotan nag ka nratlu oko, go a biatlak nafinauotan nag ka turu ko ki nakas beltakot kite? Iesu i bisatafi a, Nata nag i toko elag if ti tuo ko kina mau, kuf ti biatlak nafinauotan nag ba frigi au ki te namatuna mau; te uan kin nata nag i tuo ko ki au i bi taparo tob toli ko. Inraka uan Bilato i murin nag ke nrati; me namer ni Iutaia ru bios, ru nag, Kuf nrat lu natamol nin, kuf ti bi asela Kaiser mau; nat nag i tumena brigi i bi Nauot, i bisbotai ki Kaiser.
- 13 Bilato i nrog nafisan nin, kai belak Iesu i taf mai, kai tok etan uenr natilibotakien, naor nag ru soso ki Naol nafat, Ibru ru soso ki Kabata.
- 14 I bi aliat nafrigbotakien ni nafatolien: i lakor bi aur kalates. Go i nriki namer ni Iutaia kin,
- 15 Ba lo, Nauot nigamus! Te uan kin ru bios, Ba fulu a, ba fulu a, ba tur us ki nakas beltakot. Bilato i nriki ra kin, Ka tur Nauot nigamus kite?
- Namer laba ru bisatafi, Au ti biatlak te Nauot mau, me Kaiser iskei.
- 16 Te uan kin i tua ra kin, nag ruga tur us
- 17 Teuan kin ru belake lu Iesu; go niga i ban, i tumen sel nakas beltakot, baki naor nag ru soso ki Naor ni las-napau, Ibru ru soso ki Kolko-
- 18 ta: esuan ru tur us ki nakas beltakot, nigar natamol botae ranru, ru tur ur ru mau, karu nananre, go karu nananre, go Iesu namaotar.
- 19 Go Bilato i mitir te namitiruen, kai brigi i

tok nakas beltakot. Niga i mitir, IESU NI  
 NASARET, NAUOT NI NAMER NI IU-  
 20 TAI. Namitiruen nin namer ni Iutaia ru laba  
 ru fea : nalakena kin naor nag ru tur Iesu uis i  
 bi emuilatig ki natokon : go ru mitiri a i bi  
 21 Ibru, go Rom, go Kris. Te uan kin namer tab  
 tob ni namer ni Iutaia, ru nriki Bilato kin, Ba  
 ti mitir, Nauot ni namer ni Iutaia mau ; me ba  
 mitir nag i tili a, A bi Nauot ni namer ni Iutaia.  
 22 Bilato ibisatafi ra, Te nag a be mitiri, a be  
 mitiri.

23 Namer nafkal ru tur Iesu ki nakas beltakot,  
 kai uis nakal anena, kai brig malmal ibat uis,  
 nig natamol nafkal malmal iskei serer, go ru mer  
 uis nakal natamol anena : go nakal natamol  
 anena naturturuen i tik as, ru bausi iskeimau  
 24 elag baki etan. Te uan kin ru tumer nriki  
 ra kin, Tuk ti borai a mau ; me tuk frig baag  
 akin, nag fei ke fiatlak en ; nag te nag ru mitiri  
 a ke bon, nag i nag.

Ru tumer botai nakal anau tua ra kin, go  
 nakal natamol anau ru brig baaga kin.

25 Te nin namer nafkal ru brigi. Iesu raiten go  
 bal raiten, Meri namatu ni Kloba, go Meri Mak-  
 talene, ru lao tu emuilatig ki nakas beltakot ni  
 26 Iesu. Sel uan Iesu i lek raiten, go natamol  
 tokotae nag i nrumi, ra lao tu emuilatig kin, i  
 27 nriki raiten kin, Namatu, ba lo, nanim ! I mer  
 nriki natamol tokotae uan, Ba lo, raitum ! Go  
 aur uan natamol tokotae uan i belake baki esum  
 anena.

28 I boinruk kor te nin, Iesu i tae nag sera nalo  
 i be num, nag te nag ru mitiria ke bon, i nag, A



29 manreu. Ru brig las iskei nag i bur ki finekar  
i tok esuan ; go te mailumlum nag ru brigi i bur  
ki finekar, ru takalu a ki isob, kai brigi i baki  
30 nakanron. Iesu i min nrog finekar, kai nag, I  
be num : go i tunr, kai bitua ki naten.

31 I bi aliat nafrigbotakien, te uan kin namer ni  
Iutaia ru fera Bilato nag ruga takot natuera, kai  
selalu era ban, nag namolir ke tu toko nakas bel-  
takot Sabat mau, (nalakena kin Sabat uan i bi  
32 aliat bur). Teuan kin namer nafkal ru mai, kai  
takot natu ni te bei, go te karu, nag ru tur ur  
33 ki nakas beltakot, nigar ru mau Me ru mai lek  
Iesu, kai lek a nag i be mat ; te uan kin ru ti  
34 takot natuen mau ; me natamol nafkal iskei i  
lao nafinrin ki ola, go inra go nai ra bakor belbel.

35 Go niga nag i lek a i tilsei, go natilseien  
anena i tilimori ; go i tae nag i til te nag i tili-  
36 mori, nag akam ko seralesok. Nalakena kin te  
laba nin i bakor, nag te nag ru mitiri ke bon,  
Ruk fo ti brig intautun iskei ke makot mau.  
37 Go nafisan botae nag ru mitiri, i nag, Ruk fo lo  
nre nat uan ru lao.

38 Go i boinruk kor te nin Iosef ni Aramatia,  
nag i bi natamol tokotae anena, me i bi funak,  
nalakena kin i mataki namer ni Iutaia, i bital  
Bilato nag ke sel namol Iesu ban : go Bilato i  
turuk uis. Te uan kin i mai kai selalu namolin  
39 ban. Go Nikotimo i mai, niga nag nrakabei i  
mai lek Iesu bog, i sel mirr nag i sanre alo kin,  
40 i lakor bi baun tiffi iskei. Rakai sel namol  
Iesu, kai fisi ki nakal linen, go te nag i napoa  
ui i belake, taos sube naofakien ni namer ni  
41 Iutaia. Naor nag ru tur us ki nakas beltakot

os, intalimat iskei i toko osa, go namur faum i toko intalimat uan, ru ta ti brig nat i en es mau. Te uan kin ru brig Iesu i en es, nalakena kin aliat nafrigbotakien ni namer ni Iutaia, (namur uan i bi emuilatig.

### NAMET NAFISAN XX.

- 1 Go aliati beia ni uik, builbogsasa kinin, i ta malikoliko tok, Meri Maktalene i mai baki ematen, kai lek fat, ru nrea lua i tok ematen
- 2 ban. Te uan i fit, kai mai lek Saimon Biter, go natamol tokotae botae uan Iesu i nrumi, kai nriki ra kin, Ru be sela lu Nauot i en ematen
- 3 ban, go au ti tae esuan ru brigi i en es mau. Te uan kin Biter i taf ban, nigar natamol tokotae
- 4 karu, go rakai baki emat ban. Go rakai inrua fit, go natamol tokotae karu i fit tol Biter, kai beia bakor ematen ; go i tapil kai lo baki imrum, kai lek nakal linen i en ; me i ti sil baki
- 6 imrum mau. Saimon Biter i mer mai, i nrukus
- 7 i, kai sil baki ematen, go i lek nakal linen i en, go te tubetao-namaona nag i toko napaun, i ti belak nakal lab mau, me ru bela kina iskei en te
- 8 naor. Te uan kin natamol tokotae karu, nag i beia mai baki ematen, i mer sil, go i lepa kai
- 9 seralesok. Ru ti tae te nag ru mitiri a mau,
- 10 nag ega uo tumalu tue ki namer mat. Natamol tokotae ra mer baki esum nigar ban.
- 11 Me Meri i lao tu ematen ekatem, kai tag : i toko tag kai tapil kai lo baki imrum ematen ; go i lek agel inru, ra kal ki nakal tar, ra toko etan, karu i toko epau, go karu i toko etu, naor nag
- 13 namol Iesu i en es. Go ra nriki na kin, Nama-



- tu, ikua kin ku tag? I nriki ra kin, Nalakena kin ru be selalu Nauot anau ban, go a ti tae
- 14 naor nag ru brigi i en es mau. I til te nin kai fulus, kai lek Iesu i lao tu, kai ti tae nag i bi
- 15 Iesu mau. Iesu i nriki na, Namatu, Ikua kin ku tag? Ku lo fei? Niga i mroa kin nag i bi nat uan i lokor intalimat, go i nriki na kin, Nauot, ago kuf selati a ban, ba nriki au ki naor nag ku brigi i en es, go aga uo selati a ban.
- 16 Iesu i nriki na kin, Meri. Niga i fulus kai nri kina kin, i bi Ibru, i nag, Raboni, ru nrea, i bi
- 17 Natamol Fanau. Iesu i nriki na kin, Ba ti takal nrogo au mau, nalakena kin, a ti sak ban lek Abab mau : me ba fan lek nabaluk, kai nriki ra kin, A nag ka sak ban lek Abab go Temamu,
- 18 go Atua anau go Atua animu. Meri Makta lene i mai kai nriki natamol tokotae kin, A lek Nauot ; go nag i nriki na ki te nin.
- 19 Te uan kin mal kotfan, naliati uan, aliat beia ni uik, go namet ru bon tu, esuan natamol tokotae ru toko osa, nalakena kin ru matauki namer ni Iutaia, Iesu i mai kai lao tu emalubutor, kai
- 20 nriki ra kin, Intamat ke toko raki mu. Go i til te nin, kai beiki ra ki narun go nafinrin. Te uan kin natamol tokotae ru semsem, sel uan ru lek Nauot. Go Iesu i mer nrika ra kin, Intamat ke tok raki mu ; taosia kin Abab i tubulu au,
- 22 tekan uan i tebel, a mer tubulu mu. I til te nin, kai lai namaron tua ra, kai nriki ra kin, Ko uis Naten Tab : nafolfolon sa ni natamol, kuf nigar inratia, ega uo minratinrit tok ; nafolfolon sa ni natamol, kuf nigar motsuki, ega uo masuksuk tok.
- 24 Me Toma, iskei ki natamol ralim iskei atmat

- inru, nag ru soso ki Titimo, i buil kira seluan
- 25 Iesu i mai Te uan kin natamol tokotae ru luba ru nriki na kin, Au be lek Nauot. Me i nriki ra kin, Af ti lek namule turtur narun mau, go af ti brig nakinik baki namule turtur mau, go af ti brig naruk bak nafinrin mau, a fo ti seralesoko mau.
- 26 Naliati i latol ru mer num, natamol tokotae ru mer toko imrum, nigar Toma ru mau. Iesu i mai, namet ru bon tok, go i lao tu emalubutor,
- 27 kai nag, Intamat ke toko raki mu. Go i nriki Toma kin, Ba sai ki nakinim, kai lek naruk, go ba sai ki narum, kai brigi baki nafinrik ; go ba
- 28 ti mroa bot akin mau, me ba seralesoko. Toma i bisatafi, kai nriki na kin, Nauot anau, go Atua
- 29 anau. Iesu i nriki na kin, Ku be seralesoko, nalakena kin ku be lep au ; te nag ru ti lep au mau, me ru seralesoko, ru semsem.
- 30 Iesu i brig nafeifeien botae ru laba nre natamol tokotae anena, nag ru ti mitiri tus nin mau :
- 31 ru mitir te laba nin, nag akam ko seralesok nag Iesu i bi Kristo, Nani Atua ; nag ko seralesok kai biatlak namolien nalo nagien.

### NAMET NAFISAN XXI.

- 1 I boinruk kor te nin, Iesu i tumen bakorki natamol tokotae anena nai ni Taibirias ; go i tumena
- 2 beiki ra kin i tebelan. Saimon Biter go Toma nag ru soso ki Titimo, go Natanael ni Kana ni Kalilai, go nan Sebeta inru, go natamol tokotae
- 3 anena inru, ru mau i toko. Saimon Biter i nriki na kin, A nag ka fan kar naik. Ru nriki na kin, Tuga mou ban. Ru ban kai ba rarua ;
- 4 go bog uan ru ti bu te namatun mau. Me mal

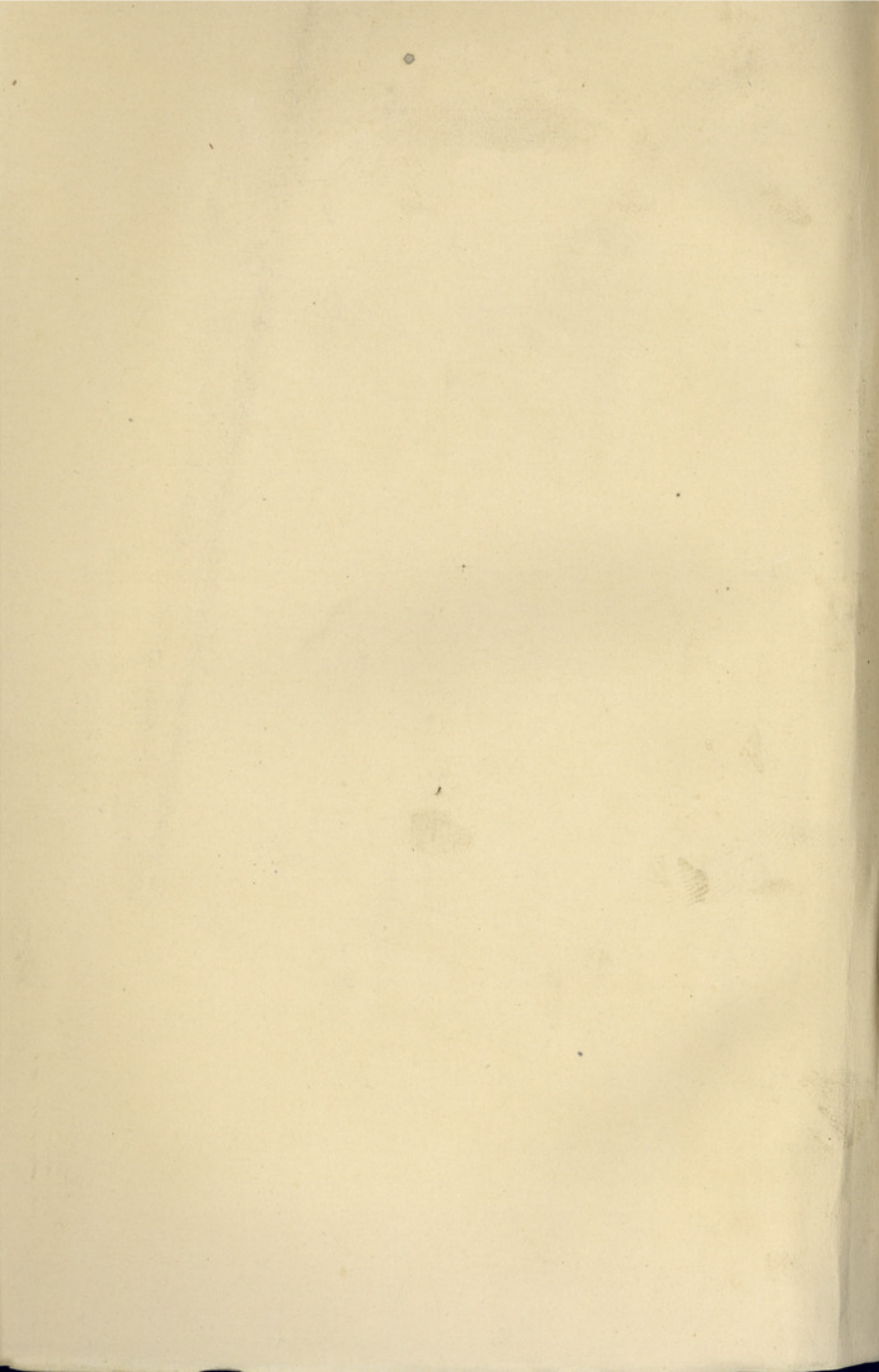


- namagoago Iesu i lao ti elau tu: me natamol  
 5 tokotae ru ti tae nag i be Iesu mau. Te uan  
 kin Iesu i nriki ra kin, Kekel, ku biatlak te na-  
 matun nag ko fami kite? Ru bisatafi a, kai  
 6 nag Itik. Go i nriki ra kin, Ko niba ki ubuen  
 bak matu rarua, go kuga uo bamuri Te uan  
 kin ru niba kin, go ru kano buit i, nalakena nafet  
 7 naik. Te uan natamol tokotae uan Iesu i nru-  
 mi, i nriki Biter kin, I bi Nauot. Go Saimon  
 Biter i nrogo nag i bi Nauot, go i bu kot anena  
 kai tumena tasuki a kin (nalakena i karo  
 8 tu), go i sok bak mai. Me natamol  
 tokotae botae, ru ba rarua ses mai, ru ti  
 bi emai ki eut mau (ru lakor bi nafabiliuen tiffi  
 9 iskei), ru nrosag ubuen, i bur ki naik. Go sel  
 uan ru baki eut, ru lek namelfer nakab i toko  
 10 esuan, go naik ru en es, go bret i toko. Iesu i  
 nriki ra kin, Naik nag ku buit i, ko sel tete  
 11 mai. Te uan kin Saimon Biter i bag baki bot,  
 kai bu uben baki eut, i bur ki naik tob, ru bi  
 tiffi iskei ralim ilim atmat itol: ru laba tebelan  
 12 me ubuen i ti mapor mau. Iesu i nriki ra kin,  
 Ko mai fam. Go natamol tokotae nat i ti fear  
 baus kina kin mau, Ago ku bi fei? ru tae nag  
 13 i bi Nauot. Iesu i mai kai uis bret, kai tua ra  
 kin, go i mer tua ra ki naik. Inrak katol kin.  
 14 Iesu i bakor ki natamol tokotae, i boinruk kor  
 naliati nag i tumalu tue ki namer mat.  
 15 Ru fam su, go Iesu i nriki Saimon Biter kin,  
 Saimon, nan Ioane, ku nrumi au tob tol nata-  
 mol nin toko kite? Niga i nriki na kin, Or,  
 Nauot, ago ku tae nag a nrumi ko. Niga i  
 16 nriki na kin, Ba tu nan sib anau ruga fam. I

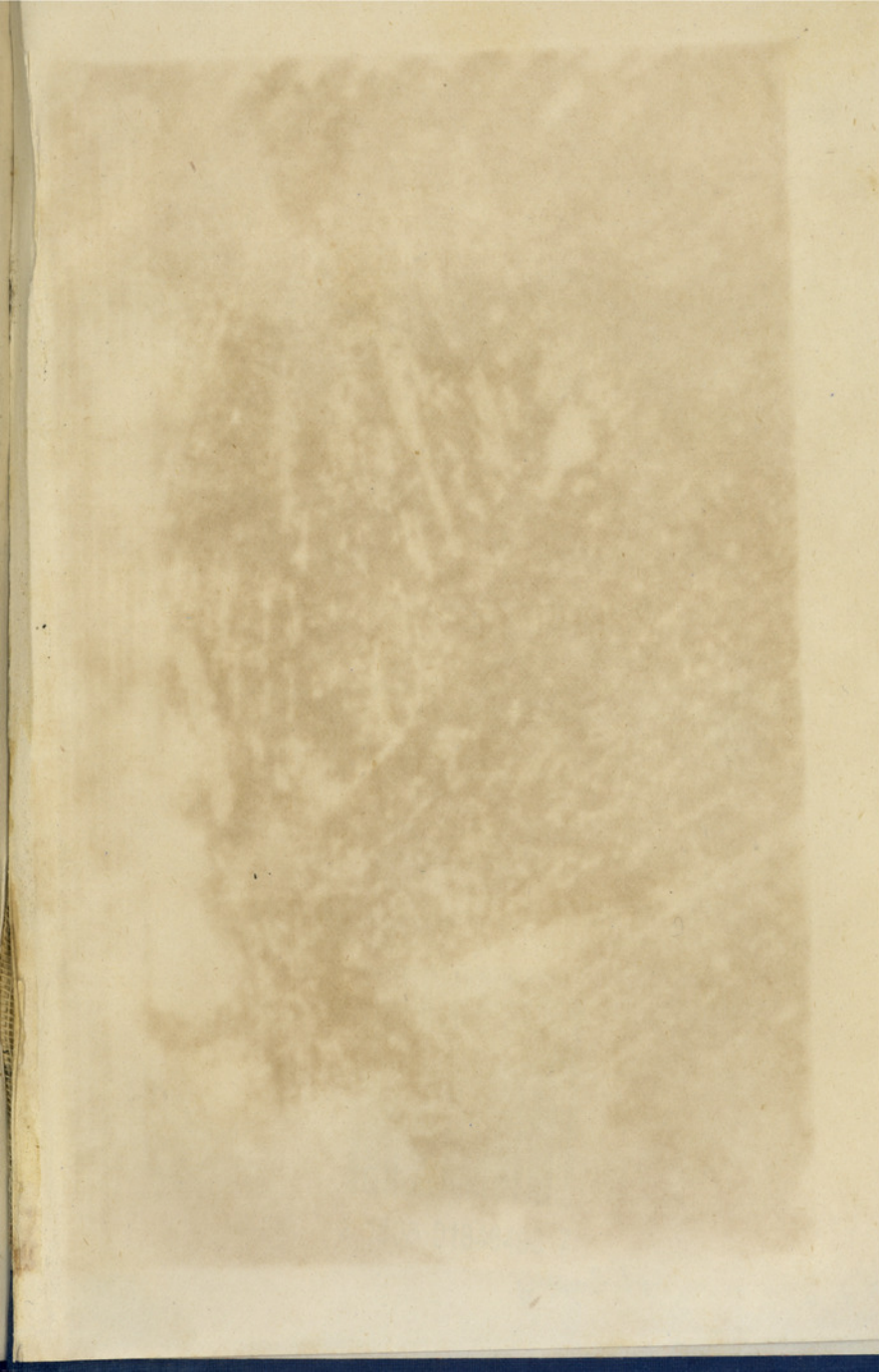
- ba karu nriki na kin, Saimon, nan Ioane, ago ku nrumi au kite ? I nriki na kin, Or, Nauot, ago ku tae nag a nrumi ko. I nriki na kin, Ba
- 17 lokor sib anau. I bakatol nriki na, Saimon, nan Ioane, ku nrumi au kite ? Biter i nrogtesa, nalakena kin i bakatol nriki na kin, Ku nrumi au kite ? Go i nriki na kin, Nauot, Ago ku tae sera nalo ; ago ku tae nag a nrumi ko. Iesu i
- 18 nriki na kin, Ba tu sib anau ruga fam. A tili-mori a nriki ko kin, seluan ku bi ni naturiai, ku tumom tasuki ko, kai siuer baki naor nag ku murin : me sel uan ba fo bi te matua, ba fo sai ki narum, go nat botae ega uo tasuki ko, kai bu-
- 19 lu oko baki naor nag ku malo kin. I til te uan, i tilsei numaten nag ega uo saman Atua as. Go i til te nin, kai nriki na kin, Ba nrukusi au.
- 20 Biter i fulus, kai lek natamol uan Iesu i nrumi i nrukusi a ; niga nag i en nanrumin mal nafamien, kai nag, Nauot fei ega uo belaktautau oko ?
- 21 Go Biter i lek a, kai nriki Iesu kin, Nauot, go
- 22 natamol nin ega uo tabale ? Iesu i nriki na kin, Af murin nag ke toko ban ban ega uo mai,
- 23 ag ba ku ? ba nrukusi au. Te uan kin nafisan nin i sokabul, nabalun ru nrogo, nag natamol tokotae uan ega uo ti mat mau : me Iesu i ti nriki na kin, nag ega uo ti mat mau ; me i nag, af murin nag ega toko ban ban aga uo mai, ago ba ku ?
- 24 Niga i bi natamol tokotae uan i tilsei te nin, kai mitir te nin ; go au tae nag natilseien anena i tilimori.
- 25 Go te laba, te epotae i tok, nag Iesu i brigi a, go ruf mitir si lu a, a mroa kin emeromina i fo ses nag natus uan ruf mitiri a if toko osa.











Butterfly in 13. Pl. II p. 43



J.A.F.  
499.34  
B1B  
1885



3 1508 01846498 7

